

DRUŽINSKI TEDNIK

Leto XV. V Ljubljani, 11. novembra 1943. Štev. 45 (730)

Kakršna ptica, takšna pesem

Slovenski rek

DRUŽINSKI TEDNIK
 Izlaha ob četrtkih. Uredništvo in uprava v Ljubljani, Miklošičeva 14/III. Poštni predal št. 845. Telefon št. 33-32. — Račun pošte hranilnice v Ljubljani št. 15.393. — Rokopisov ne vračamo, nestranskim dopisom ne sprejemamo. Za odgovor je treba priložiti 2 liri in znamk.

NAROČNINA
 1/4 leta 10 lr, 1/2 leta 20 lr, vse leto 40 lr. — V tujini 64 lr na leto. — Naročnino je treba plačati vnaprej.

CENE OGLASOV
 V tekstem delu: enostolpna petilina vrata ali ujeo prostor (vsina 3 mm in širina 65 mm) 7 lr; v oglašnem delu 450 lire. V dvohravnem tisku cene po dogovoru. — Notice: vrstica 7 lr. Mali oglasi: beseda 0.50 lire. Oglašni davek povsod še posebej. Pri večkratnem naročilu popust.

Danes:
Demon ljubezni
 NAŠ NOVI LJUBEZENSKI ROMAN
 (Gl. str. 5.)

Izkrcevalni poizkus južno od Kerča odbit

Führerjev glavni stan, 9. nov. DNB. Vrhovno poveljništvo oboroženih sil objavlja:

Južno od Kerča je bil odbit nov sovjetski izkrcevalni poskus. V Kerški ožini je potopil zaščitni oddelek vojne mornarice znova 2 sovražni motorni topničarki ter en brz čoln in težko poškodoval nadaljnjo topničarko.

Na vzhodnih dohodih na polotok Krim so se naše čete tudi včeraj uspešno upirale naraščajočemu sovražnikovemu pritisku. Lastno napadalno podjetje na Dnjepravski fronti jugozapadno od Dnjepropetrovska je uspešno poteklo. Sovražnik je utrpel občutne človeške in materialne izgube, dočim so lastne žrtve malekoste.

Na bojišču pri Kijevu narašča silovitost bojev, zlasti južno in zahodno od mesta. Dočim sovražni napad v nekaterih odsekih vsled odločne obrambe naših čet je polagoma pridobiva na ozemlju, so na drugih krajih lastni napadi iztrgali nadmočnemu sovražniku več časno izgubljenih krajev.

Severozahodno od Smolenska so sovjetske čete znova pričele svoje napade. Razen nekaterih med tem že odrezanih vdorov so bili drugod povsod zavrnjeni.

Na vzhodnem področju pri Nevelu je vrgel lasten z juga izveden protinapad sovražnika kljub hudemu odporu z mnogostevilnih močnih postojank. Zahodno in severovzhodno od mesta so napade sovjetske čete delno z novo pripeljanimi silami. V hudi bojih so bile zadržane ali pa krvavo odbite. Težka 93. oklepna lovška skupina je v zadnjih tednih na jugu vzhodnega bojišča uničila 135 sovjetskih tankov, 24 nadaljnjih pa je onesposobila za gibanje. S tem je tudi ona precej pripomogla pri preprečitju sovražnikovih poskusov prodora.

V bojih proti boljševiškim izkrcevalnim poskušom v Kerški ožini se je posebno odlikoval zaščitni oddelek vojne mornarice pod vodstvom korvetnega kapitana Klasmanna. Oddelek je potopil v času od 4. do 8. novembra, čisto prav iz bližine, 3 topničarke, 2 brza čolna, 5 s četmi nalovljenih izkrcevalnih čolnov in en sovjetski vlačilec ter je poškodoval težko en brz čoln in eno topničarko.

Na južnoitalijanskem bojišču je vrgel sovražnik včeraj v boj nove sile ter je poskušal z močnimi napadi predrati našo fronto. Zlasti zahodno in severozahodno od Volturna so bili ves dan ogorčeni boji za nekatere višine. Napadi so bili z velikimi sovražnikoviimi izgubami odbiti, krajevni vdori odrezani ali pa v protinapadu stisnjeni skupaj.

Vsled močnih poletov nekaterih sovražnih letal nad zahodnim nemškim področjem je nastala ponekod škoda na poslopih ter manjše človeške žrtve. Nemška letala so v pretekli noči znova bombardirala posamezne cilje na področju mesta Londona.

Iz vojnih poročil nemškega vrhovnega poveljstva v preteklem tednu:

Na Krimu so nemško-romunske čete v središčih bojih krvavo odbile sovjetske napade z mostiče na obeh straneh Kerča proti Perekopski ožini. V Kerškem prelivu so potopile zaščitne ladje naše vojne mornarice 4 sovražnikove izkrcevalne čolne. Zaplenili smo noko manjšo sovražno prevozno ladjo s 15 topovi na krovu. V velikem kolenu Dnjepra, kakor tudi na ostalem dnjepravskem bojišču je prišlo le do manjših bojev. Južno od Nikopola se je posrečilo neki naši skupini vdreti v sovražnikove postojanke, zapleniti 40 topov in privedi nekaj ujetnikov.

Na bojišču pri Kijevu se bijejo ogorčeni boji. Naše čete so odbile več sovražnikovih napadov. Sovjeti so utrpeli velike izgube. Jugozahodno od mesta se naše čete bojujejo s sovražnikovimi oklepnimi silami. Na nepreglednem jezerskem in močvirnatem ozemlju vzhodnega področja pri Nevelu so naše čete v obrambnem boju proti močnim sovražnikovim silam dosegle velike uspehe.

Na južnoitalijanskem bojišču sovražnik srdito napada naše postojanke severozahodno od Volturna. Pri tem so se posebno pri Venafro vneli hudi boji. Britanci in Američani so imeli velike izgube. Hitra nemška letala so učinkovito bombardirala sovražnikova zbirališča vozil.

Hitlerjev govor v Monakovem

Zadnja bitka bo odločila

»Naj ta vojna traja kolikor časa hoče, Nemčija ne bo nikoli kapitulirala!«

Monakovo, 9. nov. DNB. Snovi so se zbrali v kleti Löwenbräu udeleženci pohoda dne 9. novembra 1923, da bi skupno preživeli te spominske ure. Med ostalimi so bili navzoči tudi maršal Reicha Göring, minister doktor Göbbels, stabni vodja SA Schepmann ter državni in pokrajinski vodje. Dvorana in galerije so bile nabito polne zvestih novembrskih tovarišev.

Tudi tokrat je prihitel Hitler med svoje zveste sodelavce. Viharni vzkliki so vse preglasili, ko se je prikazal. Vse roke so se dvignile v navdušen pozdrav. Vsakdo je hotel videti Adolfa Hitlerja, ki je v spremstvu Christiana Webra, Bormanna, Himmlerja in Pavla Gieslerja korakal skozi vrste mož, ki jim pomenijo le ure višek vsega leta. Führer se je srčno rokoval z mnogimi prijatelji, ki so se zbrali okrog njegove mize.

Toda že je stopil na oder pokrajinski vodja Pavel Giesler in ko je v imenu vseh prisotnih izrekel dobrodoščilo Adolfu Hitlerju, je znova vzkipela prekipajoča ljubezna sobojevnikov do svojega Führerja. Pokrajinski vodja Giesler je rekel:

»Moi Führer! Vsled Vaše prisotnosti postaja ta dan najlepši v letu. Preveča nas globoka sreča, da smo lahko skupaj zbrani. Kljub ogromnemu delu ste le prišli k nam. S svojim pozdravom nam izpričujejo, da naša vera v Vas in v Nemčijo ni bila nikdar večja kot je danes. Naša čast pa je naša zvestoba.«

Monakovo, 9. nov. DNB. Pri zborovanju v kleti Löwenbräu je imel Adolf Hitler naslednji govor:

Tovariši in tovarišice!
 Članj nemškega naroda!

Komaj tretjino človeškega življenja obsega doba, ki je pretekla od dneva, ki se ga danes spominjamo in vsled katerega sem se vrnil za nekaj ur v Vašo sredo. In vendar ne vem ali je že bilo v človeški zgodovini obdobje, ki bi v dvajsetih letih obsegalo tako velike, svet premikajoče in zgodovino narodov kroječe dogodke.

Zato bo koristno, če si vsaj v velikih obrisih priključimo v spomin to, kar se je takrat dogajalo.

1914.: Nemški Reich je ustavna, torej parlamentarna demokratska monarhija. Skozi številne razpoke je prodrlo židovstvo v državo, v politično življenje ter zlasti v tako imenovane vodilne kroge gospodarstva pa je na številnih področjih spolih izključno obvladovala.

Politični načrti takratnega Reicha so stremeli le za ohranitev svetovnega mira. Vsled tega ni bila niti osebno niti stvarno dovolj izkoriščena narodova odpora moč. Že deinstvo, da je takratni Reich — vključno temu, da je imel 30 milijonov prebivalcev več kot Francija — imel številno manjšo vojsko kot Francozi, najbolje zavrača kasnejšo trditve, da naj bi bila ta država takrat ogrožena svetovni mir. Obkolitev Nemčije je bila izvedena le zaradi od številnih Angležev popolnoma javno priznane namena, namreč vsled angleške želje uničiti Reich kot takratno organsko najmočnejšo evropsko silo, s koalicijsko vojsko na isti način, kot je Anglija pred sto leti z dolgi vojnami uničila najprej Španijo nato Holandsko in končno še Francijo. Čeprav si je mali britanski olok s številnimi vojnami postopoma podrgel četrtino vse zemeljske površine, vključno temu ni opustil ob priletku in med prvo svetovno vojno starih že obrablenih moralizirajočih fraz, ki so Anglijo spremljale doslej še v vsaki vojni in ki se glase tako nekako kot: »Boj za svobodo malih narodov.« »Boj za preureditev sveta po načelih pravčnosti!« »Borba za demokracijo!« »Borba za enakost rase in podobno. Vsa svetovna premoč, ki je takrat prišla skalo na nemški Reich, ni mogla nikjer doseči odločne zmage ter moramo pripisovati končni zlem bolj vplivu razkrojivale ne propagande, kot pa delovanju meča. Nek ameriški predsednik je slepil takratno demokratsko Nemčijo s 14 točkami, ki naj bi predstavljale idealno svetovno ureditev. Narod je bil premalo politično izsolan, da bi vse to spregledal, predvsem pa je prereno jemal demokratska zagotovila. Državno vodstvo so tvorili slabšči, ki so mesto, da bi se borili do zadnjega diha, kot je bila to njihova dolžnost, raje izbrali navidezno lažjo pot pogajanj in s tem narodnega zasužnjenja. K njihovi odločitvi so jih pripravili tudi stranke in voditelji, ki niso bili le duševno, temveč tudi gospodarsko popolnoma v rokah inozem-

stva. Tako je prišlo do 9., 10. in 11. novembra 1918.

V zaupanju na svečano dana zagotovila je odložil nemški narod orožje ter spremenil celo svojo državno obliko. Monarh je sam zapustil armado in narod je odšel v emigracijo. Vsled revolucije in njenih izhodkov je propadla skoraj vsa podlaga resnične državne avtoritete, ki jo je zamenjala skoraj anarhistično izročena demokracija. S tem so bila celo prekošena pričakovanja naših sovražnikov. V nobeni državi na svetu ni moglo slaviti židovstvo takih triumfov, kot v takratni novembrski Nemčiji.

In vendar se je prišla doba najpoglejše kapitalističnega izkoriščanja in ropanja ter stalnega moralnega in političnega nasilstva nad našim narodom. Cilj vsega tega ni bilo le uničenje nemškega gospodarstva kot eksistenčne podlage našega obstoja, temveč uničenje naroda samega. Zaradi tega je bila demokratska vaimarska republika od zapadnih demokracij naravno mučena do smrti. Trditve Clemenceauja da je v Nemčiji 20 milijonov ljudi preveč, so bile enako odkrito grožnje brutalne, kot sedanje nezakrite grožnje angleških pilotikov, da je v Indiji 100 do 200 milijonov prebivalcev odveč. Izpolnitev teh Clemenceaujevih zahtev je bila že nevarno blizu. Splošna osirotelost našega naroda zaradi gospodarske prodaja in brezposelnost sta povzročili nezadržno padanje rojstev, zvišanje smrti in s tem vpad številna našega prebivalstva.

Temu propadu so se hoteli upreti posamezniki na raznih krajih Nemčije in so skušali najti z enako različnimi sredstvi možnost rešitve. Nepoznan in brez znanega imena sem tudi jaz kot vojak v teh dneh zloznamenil, da se bom uril temu razvoju. Zbral narod, da ga bom ozdravil njegovih notranjih napak ter mobiliziral sile, ki so potrebne za uveljavljanje njegovega obstoja.

Kako se je narodnosocialistična stranka rodila

V smelem in neprestanem boju za srca in duše posameznikov mi je uspelo postopoma pridobiti najprej stotine, nato tisoče in končno desetisoče pristašev. Vsi ti so smatrali za svoje dolžnost, proglasitev nove narodne skupnosti, ki naj bi črpala svojo moč iz vse narodnosti. Ker je mednarodno židovstvo z inflacijo popolnoma razruvalo nemško gospodarstvo in obstoj milijonov ljudi, je vedno bolj raslo spoznanje, da je rešitev problemov, ki teže narodu, neodložljiva nujnost. Dne 8. novembra 1923 — takrat ob zadnjem ur — je bil ta korak poskušan. Ponesrečeno se je narodnosocialistični pokret je dobil svoji najhujši udarec in svoje prve mučenec v boju za ureditev novega Reicha. Stranka je bila prepovedana in razpuščena. Voditelji so bili ali mrtvi, ali ranjeni, ali kot begunci v inozemstvu, ali pa zaprti v nemških kaznilnicah. Jaz sam sem prišel v Landsberg.

Od tega 8. novembra je že preteklo 20 let. Če se ga danes tako močno spominjamo, nas pri tem vodita dve spoznanji: prvič: kaka čudovita pot našega pokreta! Kaka moč vere naših pristašev! Kako je vendar uspelo temu fanatizmu in neomejeni vztrajnosti v nekaj letih ne le preboleti zlem pokreta, temveč mu dati tudi novih sil za kasnejši vzpon. Zakaj koliko je bilo kasneje v Nemčiji ljudi, ki so se zlasti po prevzemu oblasti tako obnašali, kot da je bila zmaga narodnosocialistične stranke, pokreta in njegovega svetovnega nazora že od vsega početka samo od sebi umevna. Toda vprav predvidevanja teh ljudi so bila ravno obratna. Oni so namreč najmanj verjeli v tako zmago. Kolikor že vnaprej niso smatrali, da je pokret že začesen, oziroma v vsakem primeru brezpomemben, so pa bili zlasti po 9. novembu 1923 prepričani, da je ta — kot so mislili — mrtva politična stranka ali ta svetovni nazor nikdar več ne bosta oživila. Da, še celo v novembu 1932 so bili ti krogi bolj prepričani o brezposelnosti našega boja kot pa navdani z vero v našo zmago. Ko bo v bodočih stoletjih nekoč zgodovina kritično preiskovala ta leta narodnosocialističnega prepoveda, bo morala vsekakor ugotoviti, da je bila to najčudovitejša zmaga vere nad doždevno brezumnim položajem.

Druge misli, ki nas danes navdaja, pa je ta:

Kaj bi bilo sedaj z Nemčijo in z Evropo, če ne bi prišel 8. in 9. november 1923 in če ne bi narodnosocialistična miselnost osvojila nemškega

Reicha? Zakaj prevzem oblasti v letu 1923, je neločljivo zvezan z 8. novembrom 1923. Teza dne je bila prvič izvršena opredelitev duhov za mladi pokret, slabšči so bili odstranjeni, liste pa, ki so ostali, je prevzel še večji in močnejši fanatizem. Nadalje je prišel sedaj čas, ko je narodnosocialistična miselnost laže ko prej osvojila ljudi. Stranka je bila kal uresničitve naše miselnosti. Zakaj že davno pred letom 1923, je imela narodnosocialistična država na milijone pristašev v ljudski skupnosti naše stranke. Kaj pa bi se zgodilo z Evropo in predvsem z našim nemškim Reichom ter z našo ljubljeno domovino, če bi zaradi posamanežerje vere in nepriljubljenosti posameznika, žrtvovali se za pokret do skrajnosti. Nemčija ostala tam, kjer je bila takrat? Demokratska država v nezavesti, vajmarskega izvora? Že pri postavitvi tega vprašanja se danes vsak misleči človek naravno vznemiri. Brez ozira na to, kako bi sicer Nemčija izgledala, bi namreč vzhodoevropski — notranjeazijski boljševiški kolos davnil svoje oboževate in ne bi nikdar izgubil izpred očij svojega cilja, to je uničenja Evrope. Nemški Reich pa bi bil s svojo nezadostno in le sto tisoč mož obsegačo vojsko, brez notranje političnega zaslona in materialnega orožja v rokah, pred to veselo vojaško popolnoma brezpomemben in brez potrebne sile, da bi se il lahko uril. Kako neopsonava pa je bila misel, da je Evropa s Poljsko dovolj zaščiten pred boljševiškim inozemstvom, tega pa nam danes ni treba dokazovati. Enako je bilo netumno zelo razširjeno prepričanje, da bi bili morda z zanikanjem občutka lastne moči lahko pomirili boljševiški kolos in da bi njegove načrte za osvojitve sveta lahko odstranili mirno in z vedno bolj razoroževajočo se Evropo. Moji tovariši! Tako se mi zdi, kot če bi nekoga dne kokoši in gosji lisicam svečano izjavile, da ne bodo več napadale lisic in pri tem upale, da bodo s tem lisice postale vegetarijance.

Ta boljševiškoazijski kolos bo toliko časa napadal Evropo, dokler ne bo končno sam zlomljen in premazan. Ali pa morda kdo trdi, da je Finska ogrožala svetovni mir in vendar je bila napadena in brez nemškega posreda bi bil podvržen nien obstoj že v letu 1941, novi strahotni preizkušnji.

Navalu z vzhoda lahko samo Nemčija kljubuje

O smislu boljševiških akcij nam ni treba izobjlžati besed. Niho ne bo resno verjel, da so Estonci, Letonci ali pa Litaveji imeli namen, osvoiti si Ural. Res pa je, da je Sovjetska Zveza sklenila, izgnati te ljudi iz njih dežel in jih odpremiti v Sibirijo. Tudi Romunija se nameravala polastiti Kavkaza in petrolejskih ležišč v Bakuju, dočim Rusija vztrajno sledište črni polastiti se poleg živila Donave tudi romunskih petrolejskih vrelcev in sploh vsega Balkana, ki ga hoče uporabiti kot odskočno desko za svojo nadaljnjo ekspanzijo. Temu vedno znova se ponavljajočemu in že skoraj dva tisoč let z vzhoda Evrope pretrečnemu navalu se lahko uspešno upre le ena sama država in to je Nemčija. In čeprav je ta boj za naš narod brezmejno težak, vendar dokazuje, da bi se brez Nemčije ali pa celo proti njej nobena država ne mogla upreti tej nevarnosti, da je vse upanje posameznih evropskih narodov, z dobrih obnašanjem in s duhovnim božanjem izprositi si priznanje Moskvitov, kvečjemu otroška neumnost ali pa obupna strahopetnost ter da bi mesto Nemčije še celo kaka izven-evropska sila prevzela zaščito tega kontinenta, ni le nesmiselno temveč da kaže naravnost moralno šibkost. Le popolno namakanje vsakega čuta odgovornosti pri meščanskih politikih je krivo, da se v mnogih deželah obnašajo, kot bi verjeli, da bo židovskopolitokratijski zapad premagal židovskoboljševiški vzhod. Ne, zgodilo se bo obratno; nekoga dne bo židovsko-boljševiški vzhod razresil židovstvo zapada njegove naloge, da se še nadalje hinavsko obnaša. Potem bo lahko popolnoma jasno objavil končne cilje. Židovska demokracija zapada bo namreč prei ali slei sama končala v boljševizmu in isti navjni ljudje, ki se mislijo, da so našli v Stalinu človeka, ki bo šel zanje po kostani v ogenj, bodo morda prei kot so si predstavljali, dozvelji, da jih bodo duhovni izpodzemli, ki so jih kletali v njihovi lastnih deželah zadavili.

Nekaj moji tovariši, je gotovo: ako ne bi bilo 8. novembra 1923, bi narodnosocialistični pokret ne postal to, kar je danes. Brez narodnosocialističnega pokreta pa ne bi bilo nemškega Reicha, brez nemškega Reicha, ki je brez dvoma vojaško najmočnejša država Evrope, bi pa že ne bilo več nikake evropske bodočnosti.

Da je bila v tej vojni zopet Anglija gonilna sila, da združuje vzrok, izbruh in vodstvo vojne skupno z židovstvom v sami sebi, odgovorja prvi svetovni vojni le kot ponovitev dogodkov. Da pa takj pomembni zgodovinski dogodki nimajo dvakrat istega konca, to pa je gotovo, če primerjamo sile od zadnjič s sedanjimi silami. Da je danasnja Nemčija drugačena država kot je bila Nemčija iz let 1914-18, hi ne smelo biti nikomur več skrivto, kot tudi ne sliči 9. november 1943, 9. novembra 1918.

Borba, v kateri stojimo od l. 1939., je preogramna in preedinstvena, da bi jo presojali z merili malih državnih sporov. Borimo se že v petem letu le največje vojne vseh časov. Ko so je pričela, je bil sovražnik na vzhodu komaj 150 km oddaljen od Berlina. Na zapadu so ogrožale njegove utrdbe Ren, Sarsko področje je ležalo pod ognjem njegovega topništva, na belgijsko-holandski meji pa so prežali pogodbeni trabantje Anglije in Francije komaj 100 km pred našimi največjim industrijskimi področji. Balkan je nosil v sebi nevarnost najhujših presenečenj. Italija pa je bila zaradi staljša kralja in njegove klife prisiljena ostati v nevtalnosti. Tako je bila Nemčija prepričena popolnoma sama sebi.

In vendar, moji tovariši, je ta narodnosocialistična država z zgodovinskimi edinstvenimi silovitimi udarci razbila ta okoljevalni obroč in z junaštvom svojih vojakov potisnila boljševizem 1000 km daleč od svojih državnih mej.

Naši sovražniki so postali skromni. Kar danes imenujemo zmage, so pri nas nekoč označevali kot popolnoma brezpomembne operacije. Le s temi tedanjsimi brezpomembnimi operacijami pa je bilo ustvarjeno bojišče, na katerem se odigravajo v bistvu današnje borbe med narodi. Poleg našega velikega zaveznika v Zahodni Aziji so tudi evropski narodi jasno spoznali veličino zgodovinskih nalog in so se temu primerno žrtvovali. Če so žrtve z nami zvezane največje evropske države končno bile boli ali manj brez-uspešne, je tega kriva le načrta sata botaza usmiljenja vredne klike, ki je po dolgoletnem kolehanju končno storila dejanje, zaradi čigar nesramnosti po nekoč v zgodovini lahko brez dvoma zahtevala edinstveno prvenstvo. Vesel sem, da nam je uspelo rešiti iz rok tega največjih pojav sicer tako velikega časovnega obdobja, moža, ki je vse storil, da bi njegov narod postal velik, močan in sprečen ter da bi končno lahko tudi sodeloval pri borbi, ki bo dokončno odločila o usodi in kulturi tega kontinenta. Da italijanski zlom z vsemi svojimi posledicami ni ostal brez vpliva na skupen vojaški položaj je jasno. Toda vključno temu so ostale nade naših sovražnikov tudi tu neizpolnjene. Ni se zgodilo to, kar so pričakovali v pričetku in ne bo prišlo do tega, kar so pričakovali v bodočnosti. Upali so, da bodo nemške divizije v Italiji z enim samim udarcem odrezane in uničene, da bodo izgubljene nemške posadke na otokih, da jim bo padel Balkan v naročje kot zrel sad in da bodo potem z enim samim udarcem zanesli vojno na nemške meje. Naval na Brenner je postal polzava ofenziva daleč južno od Rima. Plačati bo moral krvni davek, pa ne po računih naših sovražnikov, temveč v glavnem po naših načrtih. Vsako novo izkrcanje bo vezalo vedno več lastiškega prostora. Razdrabilo bo sile naših sovražnikov in dalo nove možnosti našemu orožju. Kier koli bo izvedeno tako izkrcanje, bo naletelo na našo privravljenost in lahko bo spoznalo, da je — da govorim sedaj s Churchillovimi besedami — izkrcanje v Rokavskem prelivu, v Franciji, Danški ali Norveški nekaj popolnoma drugega kot pa izkrcanje v Italiji in na Siciliji. Takrat se bo tudi izkazalo, ali je bila naša vzdržnost v mnogih pokrajinah šibkost ali pa zdrava namet.

Sovražnik ne bo doživel zloma nemške fronte

Boj na vzhodu je najtežji, kar jih je do sedaj moral izvajevati nemški narod. To, kar prinajačjamkaj nemožna, se sploh ne more primerjati s

tem, kar opravljajo naši sovražniki. A vseeno sovražniki ne bodo dosegli poslednjega cilja, namreč zloma nemške fronte, ker bo kot vedno v zgodovini, prinesla odločitev zadnja bitka. To bitko pa bo dobil oni narod, ki se bo pripravil z največjo notranjo vrednostjo, z največjo vztrajnostjo in z največjim fanatizmom na odločilno uro. Zaradi tega je to, kar zahtevam od nemškega vojaka, nekaj ogromnega. Naloga bojišča je, da končno omogoči to, kar je navidezno nemogoče, in naloga domovine, da podpira bojišče v boju proti tem navideznim nemogućnostim in za krepi, da se popolnoma jasno zaveda, kako zavisi usoda vsega našega naroda, usoda den in otrok in vsa naša bodočnost od dejstva, da bo z združenjem vse moči izsiljena odločitev v našo korist; da ni nobena žrtev, ki jo danes doprinasamo, in nikakomur razmerju z žrtvami, ki bi jih od nas zahtevali, če ne bi vojna dobila, in da torej sploh ne sme imeti nobene druge misli kot misel na brezobzirno nadaljevanje vojne z edinim ciljem, doseči zmago, pa vseeno, kakšen je trenutni položaj in brez ozira na to, kje se bomo morali boriti. Ko je postajalo izdajstvo italijanskega kralja, prestolonaslednika in njegove vojaške klike vedno bolj občutno, naš položaj ni bil razveseljujoč, v obeh mnogih celo obupen. Oba demokrata diktatorja sta že upala, da bosta v Washingtonu lahko skupno proslavljala uničenje nemške armade in izročitev mojega prijatelja kot zabavno predstavo. In vendar je postalo to navidezno nemogoče v nekaj tednih možno. Iz skoraj nepreprečljive katastrofe je preko noči nastala vrsta slavnihih dejanj, ki so popolnoma popravila naš položaj, da v nekaterih pogledih ga še celo izboljšala. Ko bo nekoč ta vojna zaključena, bomo morali zaradi tega več lovorjara pripisati našim verim in naši vztrajnosti kot pa brezprimerni odločnosti in posameznim dejanjem.

Steer pa naj vsak Nемеc pomisli, da bi se ta vojna lahko že v začetku pričela na nemških tleh, ne da bi pri tem niti sekundo dvomili, da bi jo tudi v tem primeru izvojevali s skrajno fanatičnostjo. Kdor je obdan s tolikimi vencji slave kot nemška vojska, se včasih, če je truden, lahko odpočije. Toda: ko kliče usodna ura, morajo znova pogledati boju in oči vsak mušketir na fronti, vsak mož in vsaka žena doma, da branijo one življenjske vrednote, ki jim jih je naslonila božja Previdnost.

Zaradi tega bo in mora propasti tudi propaganda naših sovražnikov. Kot v svetovni vojni ne zaupajo toliko zmagi orožja, temveč se zanašajo na učinek svojih fraz, svojih pretenj in svojega blufa. Najpreje so upali v pretne s časom, lakoto, zimo itd. Potem, da bo zadostoval za notranji razkroj nemškega naroda bombni teror. Toda doim je v prvi svetovni vojni prišel notranji zlom nemškega naroda skoraj brez vsakega zunanje vpliva, danes. Nemečji tudi pod največje težo ne bodo izgubili svoje odporne moči. Tu je predvsem naloga narodnosocialistične stranke, da s svojimi vodji, podvodji in člani daje narodu vzgled. Težo vojne v domovini enako kot na bojišču morajo najzorneje prenašati predvsem člani stranke. S tem bodo predstavljali, pa bodisi žena ali mož, element neupogljivega odpora. Pomagati morajo slabim, podpirati one, ki obupujejo, nevrednega pozvali k pameti — in če treba — ga tudi uničiti. Kajti o nemcih si moramo biti na jasnem: Ta vojna je neizprosna. Zaradi tega so cilji naših sovražnikov primerne satanski. Če piše britanski časopis, da je treba nemški narod za toliko in toliko leto izročiti ruskemu bolševizmu, da bo ta na njih lahko izjavil svoje ukrepe, ali če prošio angleški škofje, da bi bolševizmu uspelo nekoč decimirati nemški narod, ali ga popolnoma uničiti, potem lahko odgovorimo le z enako velikim fanatizmom, ki bo vsakega posameznika prisilil k izpolnitvi njegovih dolžnosti. Preveč smo žrtvovali, da bi imel kdo pravico izogniti se v bodoče tem žrtvam. Vsak naš hraber vojak, ki se bori kje v Rusiji in se več ne vrne v domovino, ome zahtevati, da se ostali bore enako junsko kot je on to storil. Zakaj on ni padel da bi drugi to izdali, zaradi česar se je on boril, temveč je padel zato da bi z njegovo žrtvijo in z žrtvami vseh tovarišev in vseh članov naroda rešil na bojišču in doma bodočnost domovine in bodočnost našega naroda.

Naloga notranje fronte

Omenil sem že, da hočejo danes naši sovražniki predvsem z blufom in s propagando omajati nemški narod ter da se tako obnašajo, kot bi bila zmagala že njihova, če bi ne bili časi; tako reši, bi se nad tem počutili lahko smejal. V istem trenutku, ko letajo iz ene konference na drugo, da bi premostili različne spore in ustvarili možnosti za kako skupno sodelovanje, se delajo, kot bi že bili zmagovalci. Sestavljajo komisije za spreobrazbo sveta po zmagi. Bilo bi mnogo bolj pametno, če bi se ukvarjali z oblikovanjem svojega lastnega sveta. Skličejujajo komisije, ki naj skrbiti, da bo svet po vojni preskrbljen z živečem. Bilo bi bolje, če bi se sedaj oskrbovali z živečem svoje lastne narode, ki jim grozi smrt od lakote. To je pristna angložidovska nesramnost in drznost, če danes prav tako delajo, kot da bi bili sploh v položaju, da obvladajo svetovne probleme, in to tudi, ki ne zmorejo vendar niti obvladati svojih lastnih problemov in so bili potrebovali vojno, da uidejo odgovornosti, ki kateri bi bili prisiljeni

Spričo važnosti Hitlerjevega govora smo ob pomanjkanju prostora morali uvodnik in druge aktualne članke odložiti na prihodnje število

Zrtvam v spomin, svojcem v uteho

V petek 12. novembra ob 7. zjutraj bodo v vseh ljubljanskih cerkvah maše za žrtve komunističnega besnenja. Ta dan bodo pete črne maše za komunistične žrtve tudi v vseh podeželskih cerkvah.

Jutri v petek bomo v duhu združeni vsi Slovenci, ki smo se ohranili poštenost srca in čistost razuma. Ne bo nas delilo naše večno ločilo svetovnega naziranja, ne obleka in stan. Družili nas bosta spoštovanje do mrtvih in upanje v žive. Ljubezen bo jutri zagrnjena v flor. Ni lahko govoriti o čustvu sreče, če objokuješ mater in sina, očeta in sestro, dojenčka in deda in veš, da ti jih ni iztrgalo slepo naključje usode. Hudo je premagovati gnev, če ne razumeš, zakaj si moral najdražje izgubiti in ti pokojnika, ki se ne more braniti, še z blatom obmetavajo. Težko je preboleti smrt, če vidiš, da tisti, ki jo ima na vesti, nekaznovano življenje uživa; če veš, da

se človek poleg tebe, kri tvoje krvi, porogljivo smehlja, ko tebe stresa ihtenje. Naj vam ne bo hudo, bratje; naj vam ne bo težko, sestre. Veliko prestajate, a ne obupajte; niste sami v svoji bolesti. Prisel bo čas, ko se bodo vaše rane zacelile. Takrat vam bo spet sonce sijalo in spomin na vaše drage bo svetel in čist tudi pri tistih, ki vam danes težijo gorje. Takrat ne bo več porogljivega nasmeha; odkritih glav bo šel svet mimo vas. Kri vaših dragih vpije po maščevanju; bodite vredni njih žrtve in ostanite potrpežljivi. Če verujete v Boga, zaupajte v njegovo pravičnost; če ne verujete, vedite, da usoda vse uredi, da narava vse izravna. Vsi viseči računi bodo poravnani — s človeško pomočjo ali brez nje. Kar se iz zla rodi, od zla tudi pogine. Slava vam, ki ste padli. Spoštovanje vam, ki za njimi žalujete.

betona, če je kakega naredu možno, da iz tal izkopljete tisoče obgrožitvenih obratov, potem bo vašega naroda tudi možno, da zgradi dva ali tri milijona stanovani.

V pičlih dveh letih na končani vojni bodo vsa stanovača brez izjeme zepet tu, pa naj jih razušijo, kolikor hočejo. Amerikanci in Angleži delajo sedaj načrte za obnovo sveta. Jaz delam sedaj načrte za obnovo Nemčije!

Razlika pa bo: medtem ko ne bo nikoli prišlo do obnove sveta po Amerikancem in Angležem, bo narodni svetoizem precizno in načrtno izvedel obnovo Nemčije!

V to bodo vprižene množične organizacije od organizacije Tott do De lovine službe vključno celokupnega ostalega nemškega gospodarstva plus vojnihi zločinec.

Pri v svojem življenju bodo ti storili kaj koristnega.

To je prvo, kar moram reči k temu, drugo pa je: gospodje naj verjamejo ali ne, toda ura povračila bo prišla!

Ce trenutno tudi ne moremo doseči Amerike, potem nam hvala Bogu leži ena država prijateljsko blizu in te se bomo mi držali.

In še nekaj tretjega bi vam pristavil: mnenje naših nasprotnikov, da bodo z njihovim letalskim terorizmom utegnili zmanjšati intenzivnost nemške volje do vojne, sloni na napačnem zaključku. Tisti namreč, ki je enkrat izgubil vse svoje stvari, ima lahko zgolj eno željo: da ne bo vojna nikoli izgubljena, kajti zgolj zmagovita vojna mu lahko nekoč pripomore k njegovim stvarem. Tako so ti stotiseči, ki so zaradi bombardiranja izgubili vse, avangarda maščevanja.

In še nekaj drugega je, s čemur naši nasprotniki še vedno operirajo čeprav sedaj ne več tako pogosto ko prej. To je geslo, da čas dela zanje. Ko se je vojna začela, sem dal na podlagi neke Chamberlainove izjave, da mora vojna trajati najmanj tri leta, izjave, ki mi je bila zaradi kapitalističnega mišljenja Angležev razumljiva, kajti najmanj tako dolgo se rabi, da se lahko odpišejo kapitalistične investicije, takoj izdelati program za predelavo. Medtem sem dal podatišati ta program. Kakor smo mi prej tudi delali v velikih razdobljih, tako smo tudi na tem področju storili. Sigurno nam ni prijeto vodenje vojne, to je vendar samo po sebi razumljivo; kajti mi smo imeli mirovne programe v razliko od naših nasprotnikov, ki sploh niso vedeli, kaj naj bi delali v miru. Prav žaj mi je, da nisem mogel nadaljevati to mirovno delo in nisem mogel ustvariti v tem času še več koristnega. Toda tedi, ko to ni več možno, ne bomo nikoli predčasno opustili boja, temveč smatrali čas za našega zaveznika. Naj traja vojna kolikor časa hoče, Nemčija ne bo nikoli kapitulirala! Nikoli ne bomo ponovili napake iz leta 1918, namreč, da bi ob tričetrt na dvanajsto položili orožje.

Velike zmage so bile zmehrom izvojevane le po najtežjih protitudarcih

Oni lahko gojijo upanje, da nas bodo s težkimi krvavimi žrtvami spravili na tla, vendar tokrat padajo te krvne žrtve tako, da pridejo na vsako nemško dve, tri ali štiri žrtve naših nasprotnikov. Kakor težke so te žrtve za nas, tako nam morajo naloziti le še večje dolžnosti. Nikoli več se ne bo primerilo, da bi, kakor v svetovni vojni, v kateri smo izgubili dva milijona in so končno bile te žrtve brezsmotne, danes tudi žrtvovati zamaž zlogi enega človeka. To bo tudi razumljivo vojak na bojišču, če pride po težkih urah in po najhujših naporih iz besnenja materialne bilke zopet k zavestni; žrtve, ki jih tukaj doprinasamo, ne smemo biti zamaž; iz njih mora zrasti korist za naš narod in ne zgolj za naš narod, temveč končno za vso Evropo.

In končno še nekaj: vsak teden čitam najmanj tri do štirikrat, da sem ali doživel življenjski zlom, ali sem odstavljal mojega prijatelja Göringa in je Göring odstopal v Švedsko, potem zopet me je Göring odstavil, nato je vojska odstavila stranko ali je obratno stranka odstavila vojsko — v tem primeru ne govorijo potem o vojni sili, temveč nenadno o državnih vojski — in nato zopet so izvedli generalni revolucijo proti meni, nakar sem jaz zopet pustil retirirati in zapreti generala. itd. Lahko so prepričani, da je vse možno. Toda da izgubim jaz živce, to je popolnoma izključeno!

Moj strankini tovariši! Pred dvanajsetimi leti smo bili stali zares pred nič. Štiri leta sem bil tedaj delal z gorečim srcem in imel zlogi eno misel: uspeh našega gibanja za rešitev domovine. Da, res je kazalo dva ali

od svojih lastnih narodov, ker so notranje odgovorili.

Država kot Amerika n. pr. je imela 13 milijonov brezposelnih in vodstvo te države, ki ni utegnilo obvladati tega problema, se dela danes, kot da je v stanju rešiti problem brezposelnosti vsega sveta. Vsekakor bi mogli ponovno organizirati kapitalistično ropanje. Da pa se pri tem ropanju uničujejo njih lastni narodi, to je pa čisto druga stvar. To jih kajpak malo zanima.

Njih propagandna emerja gre isto pot, ki jo že poznamo od svetovne vojne. Najprej so bili poskušali zbuditi s papirnato poplavo v nemškem narodu in še posebno med narodi naših zaveznikov vtis, da vojna ni le že od njih dobljena in bodočnost že odločena, ampak da si tudi med samimi temi narodi široko množice želijo tak razvoj. S tega mesta bi danes podal odgovor.

Ne vem, ali so med nemškim narodom ljudje, ki zares kaj pričakujejo od zmagave zaveznikov. To bi utegnili biti zgolj ljudje, ki izključno mislijo na sebe same, zločinci, ki bi bili pripravljeno izvrševati rabeljsko dolžnost nad svojim lastnim narodom. Vsak drugi pa, ki je povezan z narodom, ve dobro, kaj bi pomenila zmaga naših nasprotnikov. Zategadelj v Nemčiji tudi ni nikakih plasti, ki bi si želele takšno zmago. So le redki posamezni zločinci, ki nemara upajo tako bolj utegniti oblikovati svojo lastno usodo. Toda ne smemo se predajati nikakemu dvomu in nikakemu slepilu: s temi zločinci bomo mi opravili. To, kar se je zgodilo leta 1918, se v Nemčiji več ne bo družilo ponovilo.

Vstala bodo nova mesta

V času, ki zahteva tako težke žrtve stotisočev najhrabrejših vojakov, v takšnem času se ne bomo obotavljali, da ne bi ljudi, ki niso pripravljeno dati le žrtve, spravili k pameti. Če padejo na bojišču desetstotisoč, najboljših ljudi, naši najdražji sonarodnjaki, potem se pač zares ne bomo ustrašili, da ne bi doma brez nadaljnjeja usmrtili nekaj sto zločincev.

V svetovni vojni je bilo vsekakor drugače. V svetovni vojni je predstavljala žrtve vojakov nekaj samo ob sebi razumljivega, toda ravno tako razumljivo so bili verižniki z maelnam za služkom, vojni dobičkarji in dezertjerji, ali pa ljudje, ki so razkrajali celokupni narod in bili za plačani ali iz nezveststva. Ti elementi so bili nedolaktivni. Takrat se jim je priznašalo, medtem ko je moral hraber vojak darovati svoje življenje. To je pa sedaj postalo drugače.

Vi, moji dobri tovariši, se boste še spominjali, kako smo se razburjali v svetovni vojni nad takšnim stanjem. Kako smo tedaj govorili: »Svinjarija je, da je kaj takega sploh možno, da mora hraber mož spredaj pasti, doma pa paglavci rogovilijo.« Takci paglavci so bili in so še tudi danes v posameznih primerih. Toda imajo zgolj eno edino šanso, namreč, da se ne razkrijejo, kajti če ulovimo enega, potem pač izgubi svojo glavo. In o tem smo lahko prepričani: meni je mnogo težje izdati povelje za majhno akcijo na bojišču in to v spoznanju, da bodo pri tej nemara padle stotine ali tisoči mož, ko podpisati obsodbo, s katero bo usmrčeni par ducetov paglavcev ali zločincev ali lopovov. Ta upanja so torej ničeva. Razen tega je današnja država tako skozi in skozi organizirana, da ti elementi sploh ne morejo delati: nimajo nikakih pozorcev za svoje delo.

Druge sredstvo, na katero računajo, je bombna vojna. Kaj vse mora tukaj prestopiti nemška domovina, je nam vsem znano in kaj jaz osebno čutim pri tem, to si lahko sami predstavljate. Ko se je ta vojna pričela, se je ameriški predsednik hiavski obrnil tudi na mene s prošnjo, da ne vodim bombne vojne in mi smo mi vdi izgudili. Toda to je prošil zgolj za to, da bi preskrbel našim sovražnikom dovolj časa, da tudi s svoje strani pripravijo to vojno in da nato ob dani uri napadejo.

Dve stvari bi rad pri tem izrekel: Kar me boli, so izključno žrtve v domovini, predvsem žrtve med ženami in otroci. Kar me boli, je dejstvo, da so ti ljudje izgubili vse svoje imetje. Temu nasproti je škoda na naši industriji daleko manjšega pomena. Ta škoda niti najmanj ne ovira stalno naraščanje našega oboroževanja. Lahko pa smo si na jasnem: naša mesta si bomo znova zgradili, lepša kot kdaj koli poprej in steer v najkrajšem času.

Ce je kakemu narodu možno, da vohdi borbo proti celotnu svetu, če je kakemu narodu možno, da v enem letu zgradi v trdnjave šest ali osem ali celo deset milijonov kubnih metrov

tri ledne, kot da bi pri tem moral izgubiti zares svoje živce. Da neki podleži si je držali meni očitno da sem prelomil svojo beedo. Ko so pa ti nasprotniki tedaj mislili, da me lahko vlečejo pred preki sod, da me pred njim unijo in ko so me obsidili na trdnjavske ječo, tedaj ni-em obupal št obupaval, temveč sem v teh mesecih spisal »Moj boj«. Preveč podrobno sem študiral zgodovino, da ne bi vedel, da so bile velike zmage izvojevane le po najtežjih protitudarcih. V svetovni zgodovini ni nikakih velikih junakov, ki ne bi stanovito držali naitrše obremeničev. Sleherni lahko trenese sončni žarek, toda če se bliska in grmi, potem se šele izkazuje trdni značaj in potem spoznamo tudi slabšice. Če kedaj postane težko, potem se šele pokaže, kdo je zares mož in ne izgubi v takšnih urah živcev, temveč ostane trden in stanoviten ter ne misli nikoli na kapitulacijo.

Končno bi rad nekaj povedal onim, ki mi stalno govore o veri. Tudi jaz sem veren in sicer globoko veren v svoji notranjosti ter sem prepričan, da Previdnost tehta ljudi in ne dolci, da bi postal velik tisti, ki ne prestane niene preizkušnje, temveč se v njej zlomi.

Na koncu stoji zmaga

Ze v naravi sami je neobhodno potrebno, da pri izboru preostanec zgolj močnejši. Nemški narod, ki sem ga spoznal v množicij njegovih požavov, je v jedru hvala Bogu, močan in zdrav. Verjeme mi: če bi bil jaz l. 1918 član demokratske stranke, bi bil brzkonje tudi obupal nad Nemčijo. Ker pa sem bil vojak nemške vojske, mušketer med milijoni tovarišev, mi je to dalo malo vero. Moj zagrižen boj v pokretu za duše nemškega naroda in širokih množic, za milijone delavcev in kmetov, za boj me je šele prav oiačil. Šele ta boj mi je dal spoznati najdražje, kar obstoja: nepokvarjeno moč široke množice, milijonov sonarodnjakov, iz katerih je končno vzniknila narodno socialistična državnna misel. Kajti le iz te je zrastle narodna skupnost. Mi nismo preieli od Previdnosti ničesar drugega kot blagoslov. Kakšne uspehe nam je dala, kakšne veličastne zmage nam je pustila izvojevati! Mar nismo mi v kratkih letih popolnoma izpremenili skoraj obupen položaj naše dežele in našega Rajha? Kako nam je pustila obvladati tudi skoraj brezglede poljave, kakršne je bil ob italijanskem zlomu! In potem se hočemo biti tako malenkostni in navzile temu obupati ali obupavati nad to Previdnostjo.

Prikanjam se v hvalečnosti pred Vsemogočnim, da nas je tako blagoslovil in da nam ni postal težjih preizkušeni: boja na nemških tleh, temveč da je dopustil, da smo ponesli to borbo proti svetu premoči uspešno daleč preko meje Rajha.

Ponosen sem, da sem Führer tega naroda ne samo v njegovih srečnih dneh temveč ravno v težkih. Srečen sem, da lahko v takšnih dneh dajem narodu iz sebe moč in zaupanje in mu lahko rečem: nemški narod, bodi popolnoma pomirjen. Kar koli utezne pripi, mi bomo to obvladali! Na koncu stoji zmaga!

Ko se je svetovna vojna končavala in sem prvič govoril pred vami, moji tovariši, tedaj sem približno sledeče izrekel: »Ne smemo nikdar tržiti z usodo. Mnogo let nas je spremljala sreča, ki jo more dati Bog zlogi svojemu izvoljencu. Kakšne zmage smo izvojevali na zapadu, vzhodu, jugu, po celji Evropi! In nato je postal naš narod nehvaležen. Navzile tem zmagam je tedaj končno izgubil svoje držanje in svojo vero ter je postal slaboten. S tem pa ni več zaslužil milosti božje.«

In jaz sem govoril tako pogosto, vi se boste tega spominjali, da nas je Previdnost tepla, in sicer s pravico tepla. Ona nam je prizidejala to, kar smo si zaslužili.

Danes bodi naša zaobljuba, da se to ne bo nikoli več ponovilo, da ne bomo prevzetni v dneih največje sreče in da ne bomo nikoli obupali, če nam bo Previdnost kdaj poslala preizkušnje. Kajti kaj drugega nai bo kot preizkušnja, če moramo, prisiljeni po vojnihi potrebah, odstopiti kdaj za nekaj sto kilometrov, če smo pa vendar še vedno tako daleč od domovine, zmožni jo braniti.

Tu je naloga stranke in narodno socialističnega vodstva, da je prvi nosilec vere naroda. To je vaša naloga, moji strankini somišljeniki, in predvsem moje somišljenice!

Neki ameriški obzornik je nedavno pisal, da predstavljajo nauhuše pri narodnem socializmu žene. Narodni socializem je brez dvoma storil za nemške žene več ko ostali narodi. Dvignil jih je socialno. Pristojil je k strnjevanju žen v ogromnih organizaci-

jah. On pošilja žene intelektualnih stanov v tovarne, da lahko gredo delavke na dopust itd. In te pišejo da se kaj takega ne bi moglo zgoditi v demokratskem ređu. In zategadelj se mora narodni socializem iztrebiti. Da, narodnosocialistične žene so fannatične in se ne dajo počuti.«

Il koncu je Führer pozval svoje poslušalce, da ohranijo fanatično vero, da se ne more zgoditi nič drugega, kot naša zmagala! »Zato se borimo mi, zato so številni padli, zato bodo še drugi doprinesli isto žrtve. Zato živijo generacije, in sicer ne samo sedaj, temveč tudi v bodočnosti. Ta kri, ki jo sedaj prelivamo, bo našemu narodu nekoč bogato poplačana. V novih domovaliških bo dala milijonom ljudi zopet možnosti obstanka.

S tem se spominlamo vseh naših tovarišev, ki so šli kol narodnosocialistični borci naprej pot, ki je lahko zgolj pot veličine naše domovine, veličine našega nemešnega naroda!

Naša narodnosocialistična stranka, naš nemški narod: naj zmaga in živi!

Naredba o izdelovanju in popravilu čevljev

Pokrajinski gospodarski svet v Ljubljani opozarja čevljarje, da je (po naredbi z dne 30. oktobra 1943) od 7. novembra 1943 naprej prepovedano izdelovanje čevljev po meri.

Čevljari, ki imajo ta dan od popreji naročene čevlje v delu in za nje že rezervirano usnje, morajo taku dela dne 7. novembra 1943 naznaniti Pokrajinskemu gospodarskemu svetu z navedbo imena in bivališča naročnika in vrsto čevljev (moški, ženski, visoki, nizki, gorski itd.). Naznanila se lahko predlagajo ta dan tudi po pošti. Izdelavo novih čevljev za te naročnike smejo ti čevljari dokončati.

Čevljarski obratj smejo od dne 7. t. m. naprej izvrševati le popravila čevljev. Vsak čevljarski obrat mora napraviti seznam strauk, v katerega vpíše vse stranke, ki žele, da jim bo popravil čevlje. Tiskovine za take sezname se dode pri odseku za obrtništvo v Ljubljani, Čopova ulica 1. (Tako zvani pol novi čevlji ne spadajo med popravila in se do nadaljnje nje ne smejo izdelovati.)

Vsi družinski poglavarji se pozivajo, da se do 13. novembra t. l. vpšejo pri svojem stalnem čevljariju in se sezname in sicer sebe in vse družinske člane, ki imajo oblačilne izkaznice. Čevljarski obratj potrdi stranki vpis v seznam s svojim pečatom, oziroma z zabeležbo svojega obrata in navedbo sedeža na hrbitni strani oblačilne izkaznice. Zato morajo stranke prinesli s seboj k vpisu oblačilne izkaznice.

Zaradi tega bo za mesec november t. l. Pokrajinski gospodarski svet nakazal čevljarjem na nabavne knjižice usaje za popravilna dela le v začasnizi izmeri.

Prevod obyešča vse jmelničke bolatških nakaznje za meso, da bodo odsele prodajali meso samo na mesarskih stojnicah na trgu, in sicer ob sredah in sobotah od 7. do 11. ure pri mesarih: Češek Alojziji, Gornik Anton, Gruđen Ana, Janež Ivan, Jesih Alojziji, Ham Josip, Nered Jože, Novak Anton, Novljan Franc. Vsi tisti, ki še nimajo določenega mesarja, naj se prijavijo za kupovanje mesa pri enem izmed gornjih mesarijev.

Prevod opozarja vse potrošnike, naj skrbno varujejo živilske nakaznice, ker dvojnico ni mogoče dobiti. Izvzeti so samo primeri, kjer so nakaznice uničene po višji sili, kakor predpisuje člen 3. četrti odstavek naredbe št. 78 Visekega komisarjata za Ljubljanski pokrajino z dne 23. aprila 1942. Zato naj stranke ne pribijajo ne na Prevod, ne na Mesni preskrbovalni urad, ker takšnih prošeni ni mogoče uoštevati. Čeprav prinesejo s seboj potreblja policije, da so prijavile izgubo ali tatvino živilske nakaznice.

Osebné veselí

POROCILI SO SE:

V Ljubljani: inž. Bogomil Berdajs in gđ. Karla Seebacherjeva; g. Tone Juvančič, trgovec, in gđ. Breda Del Luvova, učiteljica; inž. econ. Milan Voglar in gđ. Dana Medičeva, učiteljica. Čestitamo!

UMRLI SO:

V Ljubljani: Marija Škerbičeva; šoletni Ivan Skušek, ilustrator davčnih uradov; Konrad Elshacher, lastnik trgov. Ad. Elshacher v Laškem; Angela Zerjavova, žena vlakovođe državnih železnice; Josko Pečan, usnjarski obratovođa v pok.; šoletni Jože Kriznar, šolski upravitelj v pok.; Mara Slamčičeva, žena uradnika Pokojniškega zavoda; Amalija Kraševčeva; Terezija Kukovecova, posestnica; Janko Prajgare, strokovni učitelj in rezervni stolnik I. razreda; Ana Dolinškova, posestnica; Ivan Škvarč, železniški uslužbenec v pok.; Josip Bivožičar, poštni zvančnik v pok.; Alojzij Vodopivec, bivši šolski upravitelj v Doljskem.

V Novem mestu: Milka Sekolčeva in njeni hčerkici Lučka in Moja.

Na Vrhniki: Franc Rode, trgovski pomočnik.

V Kozjah: Katarina Ahlnova, posestnica in trgovka.

Naše sožalje!

Torbice, rokavice, čevlje itd. barvaje s specialno barvo, ki usnju ne skoduje. Efaks, Napoleonov trg.

Najboljši nadomestek gimnastike, posebno za telesno šibkejše gospode, je

džiu - džitsu

Šola za spretnost, prožnost in pri-sebnost.

Tečnji pod vodstvom strokovnjaka: začetniki: terek -četrtak ob 16. uri spretnejši: terek -četrtak ob 15., 17. in 18. uri.

Gimnastična šola MILENE GOVEKARIJEVE

Muzelska ulica 3, pritičje

Listek „Družinskega tednika“
Zakaj ima pingvin frak in bel telovnik?
 NAPISAL dr. GRZIMEK

Dve vrsti živali sta, hudo podobni človeku po svoji zunanosti in po svojem načinu življenja. To so opice in pingvini. In vendar človek prav nič rad ne prizna, da je v sorodu z opico, medtem ko se podobnosti z pingvinom ne brani. V podobnosti z opicami vidimo namreč samo svoje šibke strani. Nekam nerodno nam je, ko vidimo, da opice prav kakor ljudje šibkejšim odjedajo hrano, se praskajo, kjer ni treba, vreče, se pripravilo in lasje, pačilo in pretegujejo na vse pretege. Da človek bi pač rad videl svojo sliko v zrcalu dostojanstvenosti. Zato mu je všeč pingvin, ki se zdi moder, preudaren gospod v fraku in belem telovniku. Da, takšna prispodoba človeka je pač prijetnejša...

Kajpak so te živalce čisto slučajno podobne elegantnim mestnim svetnikom. V vodi plavajo vodoravno in so zgoraj črne, spodaj bele, to pa zato, da jih morskimi psi ne morejo takoli opaziti, ker se jim zide, če jih gledajo od spodaj, podobni nebu, če pa od zgoraj, temni morskim globlini. Pingvini plavajo drugače kakor drugi plavalci ali ribe, saj se ne odzanijo z nogami, temveč s krili, z nogami, prilegjenimi tesno k telesu, pa samo krmilijo.

Kakor podmornice švigajo pod vodo in mislim, da se ne more nobena, še tako moderna podmornica, tako hitro potopiti kakor pingvin. Ko se dvignejo na gladino, veslajo s krili in z nožicami krmilijo. Kajpak pa na suhem ne morejo hoditi po dveh nogah kakor rabe, temveč se morajo vzpeti pokonci, sicer bi vlekli trebušček za seboj. In prav zato, pa zaradi črno-bele barve, so tako zelo podobni človeku.

Če hočejo pingvini res hitro hoditi po suhem, se včasih vržejo na trebuh; tedaj se zde kakor majhni črni avtomobili. Če pa hočejo skakati, se morajo odzani z obema nožicama hkrati kakor kengurji. Pingvini dokazujejo s svojo vzdržljivostjo, da more volja premagati še tako okorno telo. Pogosto namreč srečamo pingvine podružji kilometer daleč v notranjinski obale, kako dostojanstveno ravnajo po skalovitu, ali pa napredujejo v majhnih, smešnih skokih. Pač so pa v vodi od silite spretni in gibčni. Igrate prehrate vsak brzoznarnik, švigajo tudi do dva metra visoko v zrak, ali pa puste, da jih voda naplavi na pečine.

Pingvini pa niso samo na prvi pogled podobni nam, ljudem, temveč se tudi za čudo po človeško vedejo. Leto za letom se vračajo iz svojih lovišč v svetovnih morjih na samotno obalo in zapuščene skalnate otočke južne poloble, kjer so bili zagledali luč sveta. Vsak pingvin preplava več sto kilometrov, da se vrne v svoj rodni kraj.

Na teh skalovitih obalah imajo pingvini cela mesta s pravimi cestami in hišnimi bloki. Vsak pingvin si skuša za gnezdo z svojim močnim klunom izdelati v tla vdrtino, toda ker so tla trda in skalovita, se vsakemu ne posreči, zato se mora marsikateri pingvinski parček zadovoljiti s prevsno skaljo, ki ga varuje pred ujedami, vetrom in viharji. Človek bi mislil, da si bo pingvin s svojim perjem priredil mehko gnezdo, toda pingvin v svojem stanovanju prav tako ne trpi smeli kakor človek. Vsako smet, vsako peresce gospa pingvinka lastnokljunsko odnese iz svojega doma, dokler se ne sveti od snage in čistoče.

Pingvini so pa človeku podobni tudi zato, ker prav radi drug drugega kaj izmaknejo. Samo mladi pingvini so tako neprevidni, da se skupaj grede kopat, gnezdo pa puste nezavarovano. Ti namreč ne vedo, da jim medtem lahko vsa sosesčina vdre v stanovanje, ga razkopale in odnese najdragocenejšo „pohišstvo“ — razne kosce naplavljenega lesa, školike in podobno. Posebno nevarni so za mlade pingvinske roparski galebi in druge uide; ti so včasih celo tako predrzni, da napadejo gnezdo, ko samica jajca vala, ne menec se za njeno oštevanje in otepanje s klunom. Ni redko, da odnese uida pingvinski jajce izpod telesa, ne da bi se mogla srotica braniti.

Vsakdo, kdor je kdaj opazoval naselje pingvinov, ne more dovolj podudariti, kako zelo so podobni ljudem. Pingvini se zrodaj zjutraj odpravijo na kopanje v morju, proti večeru se pa vračajo, lepo v družbi, v svoja stanovanja po skrbno prirejenih potih, ki so jih bili sami zgradili. Pogoj je, da te skalnate poti nikoli niso gladke, da ptičem ne izpodrsne.

Zelo zanimiva je tudi okoliščina, da pingvini zelo radi drug drugemu krajejo valilna jajca, tako da družina zreji in izvali tuje mladiče. Pozneje mati pingvinka kajpak ne dela razlike med svojimi in tujimi mladiči, saj jih pa tudi ne loči. Valjenje jajč, vzgoja, pa prehrana otrok torej za ta rod niso muka in skrb, temveč prijetna zabava. Pingvini so v ptičem svetu živo nasprotje kukavice, ki svoje jajca podtakne drugim ptičam.

Pingvinska jajca nimajo prav nič okusa po ribah, zato jih vsako leto v bližini Kapskega rtiča ljudje naberejo in jih okrog 30.000 na leto prodajo. To ropanje jajc je vse prej ko pošteno in innaško, to je izdaja do živali, ki ne pozna človekove prekanjenosti in zlobe. Pingvini so zelo krotke ptice. Človeka se prav ne boje, temveč ga samo z zvedavo radovednostjo ogledujejo. Če skušajo pingvina pobozati, te ne bo šansnil s klunom, kakor bi pričakovali, temveč se bo vsiljivo samo otreseel z zamahom perutnice...

Ko pingvini zagledajo, da se bo na njih obali izkrcala družba ljudi, postanejo zelo živahni in odsoščijo k morju odposlance, ki naj se pripravijo, kdo prihaja. Ti odposlanci se ljudem približajo na par korakov in jih začudeno ogledujejo z dobrodušnimi črnimi očmi. Ko te premerijo od nog do glave, odračajo nazaj, in kimalo se vsa družba ne menj več za vsiljivce, ki so meni nič tebi nič prodrli v njih kraljestvo.

Pingvinski otroci pridejo sleni na svet. Hranijo se zelo nenavadno. Svoje ključne vtaknejo v klune svojih staršev in jedo iz olinatih vrečic neposredno v njih vratu z oljem prekrvavšeno kašo iz ribjega mesa; jed, ki jo pingvini pripravljajo nalašč za svoje mladiče. Smola je pa, če se oba stara hkrati guli, ker tedaj ne moreta v vodo in ne moreta loviti rib. Mladiči tedaj po navadi poginejo od gladi. Kajpak se to le redkokdaj zgodi, ker se le redkokdaj oče in mati hkrati guli, ali so pa mladiči že dovolj veliki, da si lahko sami iščejo hrano.

Neki znanstvenik je opazil med pingvini mladiča, ki je bil čisto bel, torej albin. Dečko je imel smola, da sta se mu oči in mati pričela hkrati guli. Če bi ne bil drugačen od svojih sovrstnikov, bi mu morda kakšna druga pingvinska mati vseeno dala kaj hrane in svojega kluna, tako je pa vsaka siromaka okavala s klunom, da je kmalu obležal ves neboljen na neki skali. Tudi človek mu ni mogel pomagati, saj ne zna nihče na svetu pripraviti prave olinate ribje kaše za pingvinske „dojenčke“...

Nekateri pingvinski rodovi so tudi ta problem že izvrstno rešili. Brž ko so mladiči na svetu, jih zbero po več skupaj v nekakšne otroške vrte. Te

mladiče čuva in varuje skrbno oko stare pingvinke, samci in mlade samice pa love za svoje otroke ribe po morju. V takšnih pingvinskih „otročjih vrteh“ je prehrana skupna, zato noben mladiček ne pogine od lakote.

Cesarski pingvini so si pa še bolje uredili. Ta rod doseže tudi starost 34 let; vsako leto se zbere več samic, izmed njih pa samo ena znese jajca. Vale ga skupno, menjavaoč se med seboj. To jajce je skupna last, kakor je tudi pozneje mladič otrok več družine. Vsi ga hranijo in skrbje zanj, čeprav nihče ne ve, ali je prav njegov otrok. Narava pa tako vendar skrbi, da rod ne izumre. Morda si takšno valjenje jajc razlagamo lahko tudi zato tako, ker morajo cesarski pingvini jajca valiti tako rekoč na ledu, saj žive v zelo hladnih pokrajinah. Zato ima vsaka samica med nogami nekakšno vrečko, ki v njej valja jajce in ga tudi odnese s seboj, če jo kdo prepodji iz gnezda.

POMLADNA VOŽNJA
 NAPISAL R. H.

Najprej moramo povedati, da se je ta zgodba odigrala v pravilčno lepem času, ko si benein še za denar dobil.

Peter Beiler je ves teden pridno delal v očetovem podjetju. Namesto da bi ob večerih hodil na zabave, je urejeval zaostalno pošto, svojim tovaršem je pa zmerom telefoniral, da žal nima prav nič časa. Tako je počel vsa zimo. Ko mu je pa lepega dne prisvetil v sobo topel žarek pomladnega sonca in je opazil, da travniki niso več tako sivkastorjavi, temveč sočno-zeleni, so se v njegovi glavi na lepem porodile misli, ki niso imele s poklicem prav nič skupnega.

Spomnil se je, da je star šele sedem in dvajset let in da človek tudi ne živi samo zato, da bi kar venomer samo delal in delal.

Ob misli na to je telefoniral svojemu očetu, da se je odločil, da bo odšel za tri tedne na potovanje.

Še isto popoldne se je odpeljal s svojim dvosedeznim avtomobilom na potovanje. S seboj je vzel samo en kovček. Upal je, da drugi sedež ne bo dolgo ostal prazen. Saj je pomlad kakor nalašč za to, da jo človek uživa v dvoje.

Peter je sedel za krmilom in veselo pozvilgaval predse. Pozabil je bil na delo in mislil samo na porajajočo se pomlad in na to, kje in kako bo srečal kakšno ljubko dekletko...

»Halo, prosim pomagajte mi!«

Peter je zavrl. Ob robu ceste je stal majhen avto, poleg njega ljubka gospodična, vse okrog nje je pa ležalo

OKVIRJI
 za
SLIKE, FOTOGRAFIJE, GOBELINE
KLEIN
 LJUBLJANA, Wolfova 4

Pingvinj so zelo zvesti zakonci in skakanja čez ojnice skoraj ne poznajo. Če si dva pingvina skočila v lase — to po navadi ni zaradi kakšne očarljive gospodične pingvinke, temveč zaradi stanovanja ali primerne gnezda. Nasprotnika se počestno obdelujeta s kluni, tako da sta na koncu oba krvava in se morata nekaj dni zdraviti, če naj bosta spet v formi. Drugi pingvini jih pri boju mirno opazujejo, ali se pa še ne zmenijo zanje, če pa postane borba le preveč krvava, se začene med sovrznika starejši pingvin in ju loči, ne da bi sam posegel v borbo.

Pingvini so zelo natančni glede svoje „obleke“. Pingvinska glavica mora biti črna, senca prav tako. Nekaj je nekaj raziskovalec videl pingvina z belo glavico. Vsi drugi pingvini so se ga izogibali, ga kavsali in se norčevali iz njega. Usoda tega ubogega izobčena nas nehoté spominja na Andersonovo pravilico o rdi rački...

avtomobilsko orodje. Peter je stopil k avtomobilu, zavihal rokave in čez četrt ure se je avto lahko premaknil z mesta.

Po končanem delu je Peter ponudil mladi dami cigareto in si priznal, da je zelo ljubka. Vprašal jo je, kam je namenjena, in ugotovil, da imata isto pot.

Petru se je zdelo, da je to srečanje migljaj usode, zato se je opogumil in dejal:

»Draga gospodična, ali se ne bi mogla drevi sestati ali se odpeljati na izlet, seveda v mojem avtomobilu? Ali pa... pogledjte tam na koncu ceste stoji restavracija, ali ne bi stopili z menoj na skodelico črne kave?«

Dekle se je nasmehnilo, takoj nato pa prestrašeno vprašalo:

»Prosim, povejte mi, koliko je prav za prav že ura?«

»Pravkar je bila tri...«

»Za božjo voljo... moj prijatelj me čakav mestu... tako sem vam hvaležna... na svidenje...«

Peter se je ugriznil v ustnice in ježno zamomljaj predse. Potem je sedel v avto in se odpeljal. Vsa dobra volja ga je bila na lepem minila.

Dva dni po tej dogodivščini je vozil s svojim dvosedeznikom po vijugasti cesti in zdajci zagledal na nekem ovinku stoječ avto, poleg njega pa obrise moške postave v trenirkah.

Moški so poštenejši od žensk, si je mislil Peter, ustavil in stopil proti njemu:

»Ali vam smem pomagati? ga je vprašal.

Tedaj se je mož v trenirkah vrnal in Peter je zagledal z oljem pomazan dekleški obraz.

»Ne morem in ne morem ugotoviti, kje tihi napaka,« je smehljaje se dejalo dekletko... Ali hočete morda vi pogledati?«

Peter jo je strogo premeril, potem se je pa brez besede lotil dela. Dekle je medtem skleplo trenirke in Peter je moral priznati, da je v športnem kostimu kaj ljubka.

»Kako čudovito spretni ste,« se mu je nasmehnilo dekletko, ko je Peter delo končal. Ponudila mu je že prižgano cigareto in Petrova jeza in nenaklonjenost do žensk se je pod njenimi pogledi razblinila v nič.

»Tako, zdaj boste spel lahko vozili!«
 Dekle je sedlo v avto in pogladlo. Avto se je premaknil. Vsa srečna se mu je nasmehnila:

»Najlepša hvala... obiščite nas kdaj... moj mož bo zelo vesel, če vas bo spoznal... Na svidenje!« in se je odpeljalo.

Peter se je spet ugriznil v ustnico, skočil v avto in pogladlo.

Se isto popoldne je že od daleč zagledal na cesti žensko postavo, ki je stala poleg avtomobila in mu mahalala, naj ustavi. Peter je čisto počasi zavozil mimo nje, se ji ljubeznivo odkril, potem pa na lepem pogladlo. V zrcalu je videl presenečeni tujnjin obraz in se je zadovoljno nasmehnul. Prisel je bil samemu sebi, da ne bo več vljuden z ženskami.

Naslednji dan se je vrnil domov. Neki njegov prijatelj ga je povabil na domačo zabavo. Peter se je vabilu odzval in se znašel v veselju družbi mladih dam in gospodov. Prijatelj ga je predstavil neki ljubki mladenki. Dekle se mu je nasmehnulo:

»Me veselijo... zdajci se je pa njen glas spremenil in dobil piker prizvok.
 »Ali niste vi tisti nesramnež, ki se je danes popoldne peljal mimo mene in se niti zmenil ni za mojo prošnjo, temveč se mi je celo rogalo?«

Peter jo je začudeno pogledal in si moral priznati, da je zelo ljubka.

»Ali ste poročeni, gospodična? jo je na lepem vprašal.

»Ne,« mu je odgovorila.

»Ali imate prijatelja?«

»Ne.«

»Le zakaj mi niste vsega tega že popoldne na cesti povedali... pojdite... zaplešiva.«

Peter je svoji plesalki razložil, zakaj je bil tako nevljuden, in po tretjem plesu ga je razumela. Čez tri tedne mu je nevljudnost celo oprostila. Na zaročni slovesnosti mu je pa ljubče dejala:

»Obljubi mi, Peter, da boš odslej zmerom nevljuden z danjami, ki se jim bo sredi ceste pokvaril motor in te bodo prosile pomoči.«

Dvajset kil težki palmov plod

Na Seychelskih otokih, ki leže v bližini Madagaskarja, rastejo svojevrstne kokosove palme, ki obrodijo izredno velike in težke plodove. V teh s koščeno lupino obdanih sadovih je eno samo seme in iz njega more zrasti ena sama rastlina.

Te čudovite palme obrodijo šele ko so stare dvajset do trideset let, tedaj pa deset do dvajset plodov, ki vise z drevesa na debelih pecljih in potrebujejo nič manj ko deset let, da popolnoma dozore. Po teh dolgih letih so sadovi petnajst do dvajset kil težki, trideset centimetrov široki, štirideset centimetrov dolgi, debeli pa dvanaest do petnajst centimetrov.

Te velikanske plodove morje često naplavi na druge obale. Če tam padejo na ugodna topla peščena tla, po dveh letih vzkljijo.

Nemška križarka »Emden« je leta 1929 štiri takšne plodove pripeljala v domovino in jih oddala berlinskemu botaničnemu vrtu. Tu sta čez dve leti dva sadova vzklila in zrasla v majhne palme.

JEZICEK NA TINTNICI
 SVICARSKI NAPISALA ELIZABETA WALKERJEVA

nekdanjih dni, polna Bena in misli nani.

Zakaj je ne pusti pri miru? Zmerom je bilo tako. Ben je prihajal, kadar se mu je zdelo, ves čas medtem je pa bila sama. Pogosto mu je nameravala pisati: »Ben, raišje ne hodi več. Tedaj bom vsaj vedela, da mi ni treba več čakati. Ne preseneš me več, potrebujem človeka, ki mi daje pravico, da mislim nani, da je moj in ki o niem vem, da tudi on name misli.« Kajpak mu tega nikoli ni pisala, temveč le čakala dalje. Tako malo moči ima človek nad svojimi čustvi. Ben bi bil menda res hudo presenečen nad takšnim pisanjem. Kadar je prišel, sta preživela skupaj večer, se skupaj smejala, veselila in bila, včasih sta govorila tudi zelo resne stvari in se držala za roke. Tedaj se je čudila, da le ni nič sram, sedeti z njim z roko v roki kakor kakšna predmestna prodajalka.

Zavesl, da se zdi Benu lepa, jo je osrečevala in čisto vseeno ji je bilo, ali je drugim moškim všeč ali ne, niti mar ji niso bili njih občudujoči pogledi. Zanj je bilo važno le, kaj misli o njej Ben.

Ben je pa prihajal tako redko. V tem poslednjem letu ga je bila videla komaj sedemkrat — šestkrat je z njim večerjala, enkrat sta skupaj bila čaj. Ali je sploh govorila o ljubezni, se je vpraševala, kadar je medlela od hrepenenja za njim, boječ se, da jo bo zadušilo? Ali ni vse to bolj kakor izliv lastnih čustev, ki se ustavlja in nabira od visokem zidu drugega človeka? Ne ona ne Ben ne vesta kaj prida drug o drugem. In vendar je hrepenenje po niem ostalo, tisto hrepenenje, ki bi se bilo v dolgih urah čakanja najraje izpremenilo v sovraštvo in ki je skopnelo kakor pomladni sneg, ko je spet prišel, jo potegnul s seboj v vrtnice večerov, ki so bili pičli prazniki njenega življenja. Tako je bilo, dokler ni prišel Franc.

Zdajci jo je bilo skoraj strah, da bo spet videla Bena. Morda hubezen le še ni čisto ugasnita, morda jo je bil Franc samo uspal, zdaj se bo pa

zbudila in jo vso prevzela kakor neozdravljiva bolezen? Ali bo nezvesta Francu, ki jo je osvobodil vseh temnih misli, Francu, ki ji je tako vrel je? To ne sme biti. Ne bo šla v Du Théâtre, ostala bo doma in morda še Francu povabila, da bo laže premagala izkušnjava. Da, tako bo prav.

Vendar Eva vseeno ni poklicala Franca. Cutila je, da mora to sama pretrpeti. Franc ni vedel o Benu skoraj ničesar. Ne da bi mu hotela nalašč zatajiti to zgodbo, toda v začetku, ko sta se spoznala, je še tako trpela, da ni mogla o tem govoriti, pozneje jo je bilo pa sram priznati, da čaka na moškega, ki mu je komaj mar zanjo. In ko je čela pozabljati na ljubezenske bolečine, ki jih ji je bil Ben prizadejal, je poslalo vse ta tako nezavno. Ce nisi sredi življenja, pripovedovanje ni resnično, ker čustev prav tako ni mogoče popisati kakor ne bočine, ki je ni več. In že štirinajst dni se prav za prav na Bena sploh ni bila spomnila.

Tako Franc o Benu ni vedel dosti več, kakor je bil sam uzanil. Ce bi mu zdaj govorila o niem, bi postalo to vse čudno važno. Franc bi ji za gotovo celo svetoval, naj gre na sestanek, da bo na čistem s svojimi čustvi. Mislil bi, da bi prei ali slei tako odšla k Benu, zato je boljše, da ne stoji Ben med njima kakor senca. Ne, Franc ne sme za zdaj o tem ničesar vedeti, povedala mu bo to pozneje, ko bo že vse za njo.

Napoved — bilo je že okrog osmih — je pa vendarle šla. Ni se hotela igrati z ognjem, saj je vedela, da obeh ne more imeti. Odločiti se mora za Franca ali za Bena. Ce jo bo nočel Ben poljubil, bo jutri končala s Francem, sam poljeji ni zmogla, da bi mu bila zvesta. Po poti se je sravovala sama sebe, Tehnica se ni hotela nagniti ne za Franca ne za Bena. V eni skodelici je bil Ben, njena čudovita, neizpolnjena ljubezen do njega, skrivnostna strast, ki jo je vezala nani, njegova živahna, barvita nava. V drugi je bil Franc s svojo zanesljivo dobrotjo, s svojim jasnim hotenjem in

bistvom. Franc, ki je bil zanj zmerom tu, čeprav je bil daleč od nje, Franc, ki jo je najbrže bolj ljubil kakor ona njega...

Ben je skočil pokonci in ji prihital naproti.

»Hvala Bogu, da si le prišla,« je dejal in ji pomagal sleči plašč. »Pred desetimi minutami sem te klical po telefonu in ko nisi odgovorila, sem se že zbal, da morda nisi dobila moje doznance.«

»Pozno sem prišla domov,« je zamrmrala.

Nato je sedela Benu nasproti. Kakor po navadi je prekrizal roke na mizo in jo gledal. Tudi ona ga je gledala, skušajoč do poslednjega razdeliti svoja čustva. Ne, nič več ni zdaj drhelo v njej, če ga je tako gledala.

»Veš, kaj,« je pripovedoval Ben, »zdaj bom vsak teden enkrat ali dvakrat tu v Bernu, lahko se bova večkrat videla in ne samo na tako redke petke kakor doslej. Veš, kar veselim se že.«

Eva je opazovala natakarcio, ki je prinesla kavo in razporejala po mizi sladkor in ogličke. Zdaj mu bo morala torej povedati, da to ne bo šlo.

»Kaj si pa ta čas počela? Sai sta že dva meseca in pol, kar te nisem videl. Ali si se dobro imela? Nehote je pomislila na veterce, ko ga je zaman pričakovala. »Ali si spet kaj moškimg glave mešala?«

Tako jo je vselej vprašal. Najprej je to vprašanje dobro delo njeni ljubo-sumnosti, pozneje jo je pa vselej zaboloto. No, zdaj naj izve, kakšna je, da ne bo venomer tako vpraševal. Močlala je in uגיבלa, kako naj začne. Ni bilo lahko in na lepem je imela slabo vest.

vnemarno vprašala in pogledala neko žensko poleg. Na desni nogavici ji je bila ušla petlja. Najbrže je vedela, ker je hodila negotovo.

»Tistega z rdečkastimi lasmi?«

Zbldlo jo je, da je tako govoril o Francovih plavih laseh, toda pogumno je rekla:

»Da.«

»Bežno. Zakaj?«

»Prosil me je, naj se poročim z njim.«

Ben je zamajal na eno oko in jo od strani nezaupno pogledal.

»Zakaj mi pa na lepem to pripoveduješ? S kakšno pravico bi se osrd oženil s teboj?«

S kakšno pravico! To je Ben. »Rekel mi je, da mora kdo skrbeti zame, da ne bom tako sama.« Ni se ničesar drugega domislila in dobro ji je delo, da je Bena zbdla s tem očitkom.

Vendar ga ni razumel in se je od srea zasmejal. »Da bo zate skrbel! Sirota, ta te pač ne pozna! Kakor da bi dovolila, da bi kdo skrbel zate! Ali si mu rekla, kdo si?«

»Ne.« Odgovorila je skoraj sovražno. Stihala je, kako je Ben sredi smeha zdajci obstal.

Boj z aligatorjem

JUNAKINJA FARMARJEV

Grozna dogodivščina pogumnega panamskega dekleta

Pred dekletom iz Alcane v Panami se može zmerom spoštljivo odkrijejo in se ji nasmehnejo. Glas o njenem junstvu se je hitro razširil naokrog in povsod zbudil pozornost. Kadar sede može pri poliču vina v krčmi in kade cigarete, se česlo pogovarjajo o njej in občudujejo njen pogum.

Dekletu, ki je zaradi hrabrosti tako zaslovela med rojaki, je bilo ime Marija, imela je črne lase, sinje oči, rožnato polt in ozke, rumenkaste roke. Pridno in zvesto je služila na farmi Concordiji in pomagala vzgajati oba farmarjeva otroka. Za vroče poglede mladeničev ji ni bilo mar. Samo kadar je v potoku, ki se je vil pod mladinami akacijami, prala perilo, si je zapela neko kreolsko pesem o dveh srčih in luni.

Zivljenje na farmi je potekalo srečno vse dotlej, ko je prišla povoden. Nekega dne je farmar izvedel, da je zaradi deževja narasla reka podrla jez. Ta vest ga je tako razburila, da se jesti ni mogel. Njegova žena je na smrt prebledela, Marija, ki je pitala malega Alonza, je zajokala. Hlapeci so takoj odšli zdoma, da bi pomagali pri popraviljanju jezga, za njim je kmalu odšel še farmar in Marija je s svojo gospodinjjo in obema otrokoma ostala doma.

Zunaj je lilo ko iz škafa, Voda, ki je že čez in čez preplavila polja, je še venomer naraščala. Potem je začela vdirati v gospodarska poslopja in hleve. Marija je z gospodinjjo ves dan reševala, kar se je dalo rešiti. Proti večeru sta utrujeni od napornega dela legli k počitku.

Marija je spala z malim Alonzom v isti sobi. Poljubila je otroka na čelo in legla. Kmalu je trdno zaspala. Farmarjeva žena je vzela hčerko in tudi odšla spat.

Daleč stran od farme so delali može. Borili so se z dročo vodo, ki je čedalje bolj grozeče drla čez razdrti jez in se razlivala po čajnih in turških poljih.

Sredi noči je voda pridrla do farme Concordia, vrla skozi okna in vrata in se grozeče razlila po stanovanju.

Marija se je nenadno prebudila iz sanj. Voda je stala že v višini njene postelje in zmočila odejo. Dekle je planilo pokonci in prestrašeno kriknilo. Pogledala je okrog sebe in prišubnila bučanju valov, ki so se zagagnjali ob stene in odnašali s seboj stole, mize in posode. Zunaj je vrehčala potaplajoča se perutnina in druge živali. Voda je že čisto preplavila njeno posteljo. Marija je zgrabila otroka, ki je mlo ječal, in ga stisnila na prsi. Bil je do kože premočen.

Dekle je nekaj trenutkov stalo na postelji, potem se je spomnilo svoje gospodarice, ki morda nič hudega ne sluteca dalje spi. Skočila je z otrokom v naročju na tla in skušala priti do vrat. A valovi so jo neusmiljeno tresli ob sleno, da se je potokla in zdrsnila pod vodo. Voda je divje butala vanjo, a Marija je bila močnejša. Z vsilo silo se je z otrokom v naročju vzravnala, se rešila do postelje in stopila nanjo. Nočna srajca se ji je pripelila na telo, mrzilo jo je. Otrok je mlo jokal v njenem naročju. Marija ni vedela ne kod ne kam. Z grozo je strmela v temo.

Čez nekaj trenutkov se je spet spomnila svoje gospodarice in jo pričela klicati: »Gospa! Gospa! Rešite se!»

Ce ne bi bila taka tema, bi se bila morda Marija še rešila. A zdaj ji je segala voda že skoraj do trebuha, čeprav je stala na postelji. Dobro se je morala držati, da je voda ni odnesla. Mokra srajca je ko zvon plavala na vodi, otrok je kričal.

Nenadno je ugotovila, da plava po vodi nekaj živega, divje maha okrog sebe in se zaganja v stene. Živo bitje je priplavalo tik Marijinih nog in dekle je s strahom spoznalo, da plava po njeni sobi aligator, ki jih v panamskih vodah kar mrgoli. Očitno ga je bila voda zanesla semkaj in zdaj se bori, da bi prišel iz sobe na plano. Žival je divje udarjala z repom po vodi, se zaletavala ob stene, se potapljala in prevračala, kar ji je prišlo na pot. Zdejci je zagledala na postelji človeka, svojega sovražnika, ki je prav golovo kriv, da ne more najti poti iz tega ograjenega prostora. Zagledala se je proti njemu.

Marija je v divnjem strahu zgrabila z eno roko stol, ki ga je voda prav tedaj prinesla k njej, in ga kot ščit postavila predse. Zdejci je pa skoraj omedlela od groze. Spomnila se je, da napadajo aligatorji svoje žrtve pod vodo. Marija je bila naga in brez orožja. Zavedala se je, da mora bežati, sierra je izgubljena. Skušala je skočiti do stopra in se oprjeti trama. A ni se ji posrečilo. Otrok v naročju jo je oviral.

V tem trenutku je spoznala, kako lepo je življenje in kako težko se človek leči od njega, spoznala je pa tudi, da bi se samo tako lahko rešila, da bi otroka vrgla v vodo. V tem trenutku je Marija postala junakinja. Mirno je ostala na svojem mestu in še bolj stisnila otroka k sebi.

Medtem se je zdanilo. Marija je bila prepričana, da se ne bo rešila iz pekla. Zdejci je zaslišala udarce vesel. Može so priveslali s čolni do farme, rešili najprej gospodarico in otroka, potem pa prišli tudi v Marijino sobo, kjer se je dekle z otrokom v naročju še zmerom borilo za življenje. Aligatorja, ki je v krogu plaval po sobi, so ubili z vesli, potem pa vzeli Mariji otroka z naročja in nato še njo položili v poslednjem trenutku v čoln. Voda ji je namreč segala že do ust.

Sele v čolnu so Mariji popustili živeci. Krčevito je pričela jokati in se tresti ko šiba na vodi. Napor je bil prevelik.

A v tropskih pokrajinah se vse naglo izpremeni. Voda je čez nekaj dni odtekla nazaj v strugo, vroče sonce je posušilo tla in kmalu je farma spet oživila.

Kadar koli pa odtlej pride Marija s farme v bližnje mesto, može pred njo snemajo svoje sombrene in jo s pravim južnoameriškim viteštvom pozdravijo. V teh krajih namreč ničesar bolj ne čislajo ko hrabrost. Marija se pa ob teh pozdravih samo skromno nasmehne...

Risarji so delali napake

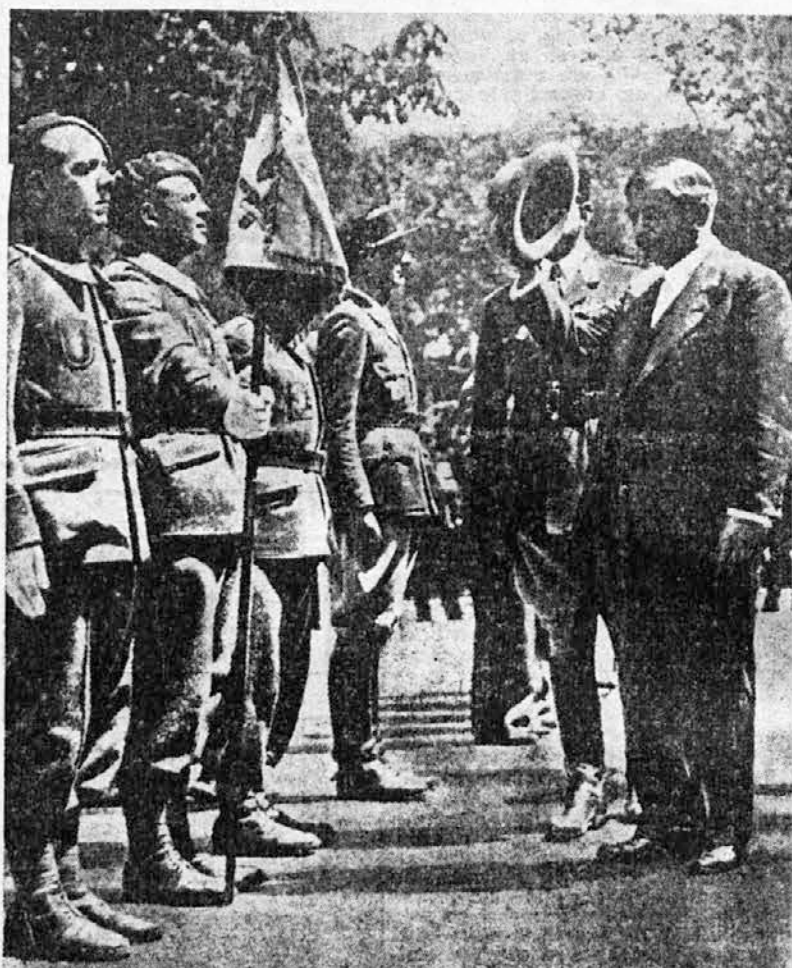
Znana sejalka na francoskih znamkah, izdanih leta 1903, proti vetru seje seme. — Na jubilejnih znamkah, ki so jih Združene države izdale leta 1893., so risarji tudi naredili veliko napako. Na znamki za en cent so Kolumba narisali brez brade, na znamki za dva centa, ki proslavljata dogodek istega dne, pa z bujno brado. — L. 1925. je bivša Poljska izdala neke znamke, na kateri je narisana ladja, ki plove po izredno razburkanem morju. Po mnenju strokovnjakov bi takšne valove mogla povzročiti samo podzemljaska eksplozija. — Geografska posebnost je tudi Lindberghova znamka, ki so jo izdale Združene države. Na njej je narisana zemljevid Francije, na katerem leži Pariz v Calaiskem zalivu.

Zli duhovi pridejo na počitnice

Kitajci leto za letom izdajo veliko denarja za sveče in kadilo, ki jih poklonijo dobrim bogovom, zaščitnikom svojih domov, da jim pomagajo odganjati iz hiše zle duhove.

Verniki na Kitajskem verujejo, da se meseca avgusta vsuje iz pekla na zemljo na bilijone zlih duhov, ki pridejo na zemljo za štiri tedne na po-

Der Präsident der französischen Regierung Laval begrüßt anlässlich einer Feier in Vichy die Fahne der französischen „antibolschewistischen Legion“.



Predsednik francoske vlade, prezident Laval, pozdravlja ob nekem slavju v Vichyju zastavo francoske „prohiboljševiške legije“.

čitnice. Zato nakupijo Kitajci v tem mesecu mnogo sveč in kadila in še posebno pogosto opravljajo molitve pred dobrimi bogovi.

Križasti pajek — napovedovalec vremena

Pajek križavec je dober napovedovalec vremena. Ze šest do osem ur pred nevihto prične popravljanje svojo mrežo, da se ne bi med neurjem odtrgala. Navadno odgrizne nitke, ki napenjajo mrežo v smeri vetra, in tako prepreči, da bi jo veter poškodoval.

Stari Egipčani so poznali nezlomljivo steklo

Naslednik kalifa Harun al Rašida poroča o raziskovanju neke staroegipčanske piramide naslednje zanimive podrobnosti:

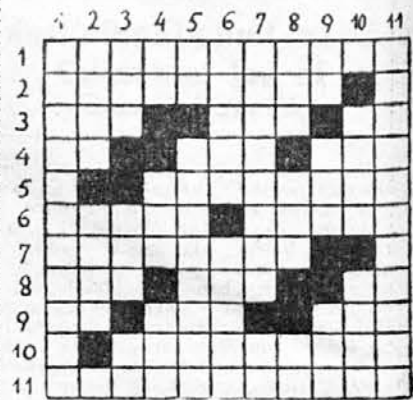
>V piramidi smo našli trideset zakladnic, polnih draguljev in raznih drugih predmetov, med njimi steklo, ki se da upogniti, a se vendar ne zlomi.

>Spričo te najdbe lahko sklepamo, da so že stari Egipčani poznali „elastično“ steklo.

Vsak del telesa lahko nadomeste

Mnoge vrste nižjih živali, so tako trdožive, da jim posamezni deli telesa, ki so jih izgubile bodisi v boju, bodisi v nesreči, kmalu spet zrastejo. Pri nekaterih izmed njih gre to celo tako daleč, da se iz odpadlega dela telesa kmalu spet razvije nova žival. Višek v tem pogledu je prav gotovo dosegel mali sladkovodni polip. Telo te živali lahko razrežemo na dve sto delov, pa se bo iz vsakega izmed njih razvila nova žival.

KRIZANKA



Pomen besed

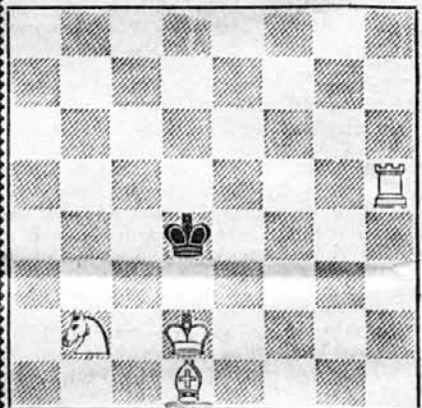
- Vodoravno: 1. telovadni pojem. 2. prevelik ljubitelj dobre kapljice. 3. tri črke iz besede „prijatelj“; nasprotje vojne; dve črki iz besede „pismouk“. 4. osebni zaimek; osebni zaimek; umetni jezik. 5. optična priprava. 6. čustveni vzrok; spoštuje. 7. član svetopisemskega ljudstva. 8. tužka za „pretres“, v rabi predvsem v zvezi z živci; kratica za denarno enoto; geometrijsko število. 9. dve črki iz besede „postrvi“; perutnina; skala. 10. barva. 11. posledica uničevanja.

- Navpično: 1. omikan človek vanj ne veruje. 2. zagon; mesto v Azovskem morju. 3. prepleta niti; član evropskega naroda; osebni zaimek. 4. dve črki iz besede „veličanstvo“; žensko krstno ime; domača žival. 5. medmet; pameten. 6. božjepotnik; mesto v Bosni. 7. presleparjen; dve črki iz besede „trošarina“. 8. planšarski izdelek; latinski izraz, v rabi za označbo kake napake v knjigi; kvar-taki pojem. 9. začetni imena nemškega pesnika (1791—1813); tuja črka; tri črke iz besede „Makedonija“. 10. mali; prislov. 11. tiho domovanje.

ŠAH

Problem št. 275

Sestavil S. Loyd (1858)



Beli: Kd2, Th5, Ld1, Sb2 (4).
Crni: Kd4 (1).

Mal v 3 poteziah

Rešitev križanke

- Vodoravno: 1. črnoborznik. 2. eni; tre. 3. roža; loža. 4. oba; nad; nit. 5. ve; karat; gk. 6. hl; ro. 7. iz; abota; t. č. 8. še; di; Ag (argentum = srebro); la. 9. t. l.; ar; li; as. 10. Orinoko. 11. obračunavanje.
- Navpično: 1. carovništvo. 2. obe; zel. 3. Neža; or. 4. ona; kladara. 5. bi (lat.); na; biric. 6. Marko; nu. 7. rt; da; talon. 8. zrl (zreti); tra; gika. 9. neon; on. 10. žig; tla. 11. kratkočasje.

Rešitev problema št. 274

- 1. Dq2—a2, Kc6—c5; 2. Da2—a4, Ke5—c6; 3. Da4—c8 maf.
- 1. Dq2—a2, Kc6—d7 (f7); 2. Da2—a8, Kd7 (f7)—c6; 3. Da8—c8.

Tjulenj namesto jagnjeta

Prevajalci, ki so prestavljali sveto pismo v eskimski jezik, so naleteli na nepričakovano oviro. V sv. pismu je večkrat omenjeno jagnje, ki ga Eskimi sploh ne poznajo. Da ne bi nastale nevednosti in nerazumevanja, so se prevajalci odločili, da bodo v eskimskem sv. pismu namesto jagnjeta zmerom pisali o tjulnju.

Tako so problem najpreprosteje rešili.

Zdravilo za bledičnost

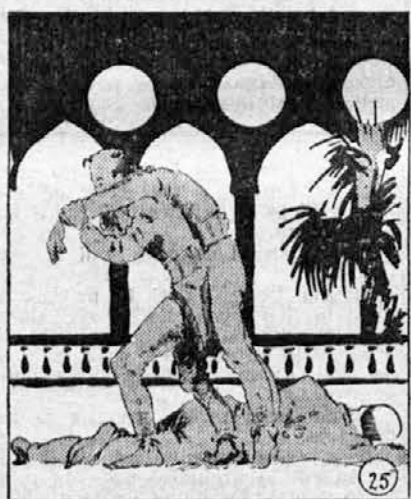
Vse do konca prejšnjega stoletja je bila bledičnost zelo razširjena bolezen, za katero so posebno bolehalo mlada dekleta.

Ze pred 3500 leti so od te nevednosti trpele mlade Egipčanke, pozneje za časa Rimskega cesarstva pa tudi mladi Rimljanke bledičnost ni prizanesla. Tedaj so zdravniki že dobro vedeli, da za malokrvnost pomaga železo, zato so bledičnim dekletom kratko in malo priporočali za zdravilo vodo, v kateri kovači hlade železo.

**PLAČAJTE
NAROČNINO!**

Omar najde Farido

Čudovita pravljica iz »Tisoč in ene noči« Pripredil in narisal Hotimir V. Gorazd



Omamljena stražarja je zavlekel v teman kot, da bi ju straža prehitro ne opazila...



...sam jo je pa brz manni v drugo smer, v trdni veri, da si bo že še našel pot v zlato svobodo.



Na nesrečo je pa ubral napačno smer in začel v emirjeve dvorane. Opazila ga je njegova telesna straža...



...in ga je naposled po dolgem in srditem boju obvladala. Emir je slišal nemir in vpijte in si je dal takoj poročati o vsem dogodku.



Omarjevo junastvo ga je presenetilo in vrel je, naj privedejo mladeniča k njemu. Stari emir je že na prvi pogled



spoznal, da nima opravka s preprostim človekom, temveč z rojenim plemičem, in je predlagal Omarju, naj skleneta prijateljstvo.

Dušan Skobala

• ROMAN • NAPISAL MARIJ SKALAN •

Kako naj si po vsem tem razlaga lo čudno poželjenje po vmešanju v razmerje med Maro in Skobalom? Maro je poznala kot žensko, ki ni bila obdarovana ne s posebnimi telesnimi ne duševnimi čari. Njeno govorjenje jo je čudovito spominjalo na govorjenje njenega »zaročenca«. Ali je to ženska za Skobala? Nada ni vedela, kakšen je Skobal po svoji duševnosti, toda že iz njegove tržesne zunanjosti in zlasti iz njegovih znanjanih, inteligentnih oči je spoznala, da mora biti čisto drugačen kakor njen zaročenec in Maro Mršolova. Da, Dušan Skobal je moški, dozorel moški, saj je skoraj deset let starejši od nje.

»Ali me potem, prileguje k njemu nekaj več kakor samo ta radovednost?« se je vprašala medtem, ko ji je on spolzno pripovedoval vse mogoče zgodbe, katere je le na pol poslušala. »Ali bi bil to človek, kateremu bi mogla, hotela postati žena?«

Pogledala ga je previdno od strani, ko sva stopala pod rumenim žarom cesne žarnice. Videla ga je visokega in izrazito moškega obraza z izrazito globljeqa razumevanja življenja in zadovolje si je, da bi se ulegnila z njim porazgovoriti o marsičem, češar z drugim moškimi ne bi mogla načemati. Prav gotovo pa bi ulegnila govorili o čem drugem, kakor s svojim »zaročencem« ali z Maro. A dalje?

Nada je začutila, da postaja vznemirjena. Ze sama Skobalova bližina je vplivala nanjo nekako čudno, vse drugače kakor bližina drugih moških doleži. Vendar v njej še ni bilo jasno. Vse to so bile komaj rahle, nedoločne slutnje. Samo to je vedela že lishi trenutek čisto določno: da stopa v neko dogodivščino, ki jo prevzema z zanimanjem, z nekako napeto radovednostjo in mnogimi skrivnostnimi slutinjami.

Prav zato jo je pričelo skrbeči, ali je Skobal zdaj samo iz vladnosti pristopil k njej in gre z njo naneso z Maro in bo potem, ko se Marina sestra poslovila, menjal svoje mesto z Boljakom? Če se bo to zgodilo, potem zares ljubi Maro. A če jo ljubi, ga obžaluje. Kako jo le more? Ali pa se moji o njem in je prav tako prazek kakor Maro in njen »zaročenec«

III.

Bilo je že po polnoči, ko so se Skobal, Nada, Boljak in Maro preselili iz gostilne v nočno kavarno. Nada je zdaj zahtevala vedela, da Skobal ne ljubi Maro. V gostilni je ves čas sedel poleg nje, govoril z njo in se za Maro skoraj ni zmenil. Prepustil jo je Boljaku. Nada jo je skrivaj opazovala in videla, da je od jezice zardela, toda kmalu se je ob vinu in Boljakovem pripovedovanju šal razvnela in vdala v položaj. Torej tudi ona ne ljubi nje! Hotela si ga je pač pridobiti, a ko vidi, da se zanjo ne zanima, se zadovoljuje z zofoteknikom. Nada je kmalu domlela: ena izmed lishih je, ki iščejo ljubezenskih pustolovščin in pri tem ni kdo ve kako važno, ali jih začenjajo s tem ali z onim.

To vprašanje je bilo rešeno. Ničesar ni preostalo, kar bi še bilo treba razjasniti. Toda namesto tega vprašanja ki jo je dva dni in dve noči neprenehoma in vedno siloviteje mučilo, je zdaj stopalo drugo, ki se je likalo nje osebo dosti bolj kakor prvo: Čemu ji Skobal posveča toliko pozornosti?

Ves čas v gostilni ji ni dejal nič takega, iz češar bi mogla sklepati,

da jo ljubi. Pa saj to tudi ne bi bilo mogoče. Kako naj jo ljubi, ko se komaj drugič vidita in tako bežno? Ljubezen se menda ne more poroditi kar v trenutku, čeprav je Nada slišala in brala o takih ljubeznih »na prvi pogled«. In če bi ji pričel govoriti o čem takem, bi ga ogorčeno zavrnla. Bila bi užaljena. Mar misli, da je nekakšno lahko blago, katerega si je mogoče prisvajati z besedičenjem? Ne, lishi, kateremu bi verjela, da jo ljubi, bi ji moral to dokazati drugače in ne le s plehkimi besedami.

Vse te misli so se porodile v njej deloma že v gostilni, povsem jasno pa na poti v kavarno. Sama se je čudila, od kod so se vzele. Ali si nemara celo želi, da bi ji govoril bolj toplo, tako, da bi iz njegovih besed mogla nedvoumno sklepati, da mu je do nje več kakor samo do bežne znanke, s katero se je po naključju sešel in preživel z njo nekaj ur v družbi? Čemu naj bi si to želela? Morda samo zato, da bi do konca zamagala nad Maro? Koj bi ulegnila imeli od take zamage? Zadolstitev želji po škodoželjnosti? Saj vendar ni bila nikoli škodoželjna. Ne, Nada si ni mogla razjasniti, zakaj so se nenadoma porodile v njej take želje, katerih uresničenje bi jo celo užalilo. Sploh ni razumela marsičesa ne v sebi ne izven sebe. Vedela je samo to, da se dogaja z njo nekaj nenavadnega. To jo je spravljalo v čudno razpoloženje. Nekaj jo je tiščalo, a obenem je čutila neodoljivo željo po razmahu vsega svojega temperamenta.

V kavarni je bila gneča. Komaj so si priborili v nekem kofu malo mize. Skobal je naročil pijačo, natočil najprej njej, dvignil potem svojo čašo in trčil z njo:

»Na zdravje našega prijateljstva!«

Pogledala ga je izpod čela. Njene oči so se srečale in Nada je opazila, da so Skobalove vse bleščele. Tako jo je pogledal noben moški. Kljub vsemu odporu ji je šinila kri v lica. Da bi prisilna zadrego, je naglo dvignila svojo čašo, trčila s Skobalom in vzklilknila:

»Na zdravje nocojšnjega večera!«

Potem je v duško izpraznila kozarec in se zasmejala. Njen smeh je bil narejen, vendar ji je koristno poslužil za prehod iz doledanje zadržanosti v mladostno veselje. Postajala je čisto drugačna, kakor je bila prej in tudi sploh v vsem doledanjem življenju, odkar je nehala biti otrok. In pričela je piti. Pijača jo je počasi zares razvnela in sproščevala. Kmalu njen smeh ni bil več neprišten.

Skobal je z zanimanjem opazoval njeno spreminjanje. Kako vse drugačna je bila zdaj ta lepa mladenka, kakor takrat v njegovi pisarni, ko je odgovarjala kratko in odločno, kakor da sploh ni dostopna za noben zabavni pogovor; in kako vse drugačna kakor malo prej v gostilni, ko je vino komaj okušala, pustila njemu, da je govoril, ona pa kratko odgovarjala le tedaj, kadar je morala. Vse do tega trenutka se je bal, da je Nada pusta in mračna ženska in si ni bil v mislih ni mogel predstavljati, da bi jo kar koli moglo razgreči. In zdaj!

Saj je bila kakor majhen vravec: polna gibanja, smeha, vedrine, in njene oči so žarele tako živo kakor mameče luči. To ga je pričelo navduševati. Vedno bliže se je primikal k njej in vedno toplejši je postal njegov glas, ko ji je govoril.

V kavarni je vrvilo veselo življenje. Pijača in godba je razvnela srca. Pričele so se oglašati pesmi in Nada se ni mogla več premagovati. Zapela je še sama. Njen glas je bil čist in močan. Presenečil ni samo Skobala in Boljaka, ampak tudi druge goste v bližini. Pristuhnili so in postali navdušeni. Tudi v Skobalu je naraščalo navdušenje. Sam ni vedel, kdaj je znova dvignil čašo in rekel:

»Gospodična Nada, pivja bratovščino!«

Za trenutek se je znova vzbudil v njej prejšnji ponos nedostopnosti. Od nekod je silila vanjo jeza. Zahočelo se ji je, da bi ga hladno zavrnila in mu povedala, da nima navede bratiti se z ljudmi, ki jih komaj pozna. Toda vse to je bilo tako kratkotrajno kakor preblik bežne misli. Takoj nato jo je obvladalo nasprotno razpoloženje. Vreči se v pustolovščino. Zapla-

V 24 URAH

darva, plišra in kemično čisti obleke, klobake itd. Škrobi in svetlolika srajce, ovrtnike, zapušnice itd. Pere, suši, monga in lika domače perilo Paro čisti posteljne perje in puh

**tovarna JOS. REICH
LJUBLJANA**

vati vsaj za trenutek po vzuđu nesčesa, kar ji je bilo dovolj čisto luie. Saj je pač vse eno! Morda se ne bosta nikoli več videla. Samo ta večer ju je zbližal. Potem bosla spef hodila vsak po svojih poteh. Ona se bo vrnila v staro okolje. K njim domov o dalje prihajal njen »ženin«. Potem je zares vse eno. In pila je z njim bratovščino. Tudi poljubila ga je.

Toda njegov poljub jo je zmedel. Ob njem jo je vse spreletelo neko toplo občulje, kakršnega doleži ni poznala. To jo je zresnilo. Sklonila je glavo in iz prs se ji je izvil komaj prikrit vzdih. Le z naporom se je spet uravnovežila in spravila v prejšnje razpoloženje. Vendar Skobalu ni mogla prikriti, da se v njej nekaj dogaja. Opazoval jo je poizvedujoč in vedel: led se taja.

Zdaj je postal svobodnejši. Pričel ji je govoriti tiše, zaupnejše in počasi je vzal njeno desnico med svoje roke. Dovolila mu je, da ji jo je božal. Seleč nekaj časa se je zavledala vsega lega in se odmaknila. V nekakšnem strahu se je ozrla po Mari, ki je sedela z Boljakom njima nasproti, a ko je opazila, da drži zoboteknik svojo desnico Mari okoli pasu in jo šiška k sebi, se je pomirila. Ne, Maro je bila preveč zaposlena z Boljakom, da bi se mogla naufanko zanimati za njeno početje. Pogumneše je pogledala Skobala in mu spef dovolila, da

se je dotaknil njene roke in ji govoril:

»Ali ni lep nocojšnji večer, Nadica? Pa si se tako branila z nami. Ti nisi ustvarjena za dolgočasenje. Tako mlada si, tako polna življenja in veselja. Mladost pa je kratka. Živefi, živefi, to je edino pametno gesto. Krashi življenju trenutke sreče, opajaj se z njimi in izprazni do dna vse čaše, kolikor nam jih roke morejo doseči! Ko bo prišla starost, nam bo žal samo za lishi, češar nismo užili, nikoli pa ne za ono, kar smo.«

»Morda,« je odgovorila. »Če človek ne bi imel razuma in srca. Mogoče ste moški v tem oziru drugačni, bolj lahkomislni.«

»Poglej Maro!« ji je zasepetal. »Ona ne sprašuje po razumu in srcu.«

»Tudi ženske smo različne,« je rekla. »Taka ne bi hotela, sploh — ne bi mogla biti. Jaz bi hotela vse ali nič. Ne bi se mogla zadovoljiti s krajjo trenutkov. Te naj love lishi, ki si ne morejo priboriti celote.«

»Ali imaš morda že tako celoto?« Pogledala ga je vprašujoče. Ni ga razumela.

»Ali imaš zaročenca?« je rekel določneje.

Nasmehnla se je in rekla: »Doselej še nisem spoznala lishga, ki ga iščem.«

»A če bi ga spoznala?«

»Bi moral tudi on videti v meni lishi, ki je njemu namenjena,« je odgovorila resno.

»In če bi bil jaz lishi?« jo je vprašal pol za res in pol za šalo.

Zasmejala se je na glas, čeprav sama ni vedela zakaj.

»Torej misli, da je to čisto nemogoče?«

»Vi ne iščete družice, ki bi bila vaša popolna in trajna izpolnitev,« mu je odgovorila, »ampak samo trenutke. Za take trenutke vam zadostuje Maro.«

Dvignila je glavo, kakor da se hoče povzpeti nad vse plehko, kar mima vrednosti trajnega čustva, in je v trenutku spef postala prejšnja Nada. Odlegnila mu je roko in se zresnila. Zaman se je trudil, da bi jo znova spravil v neskrbno vedrino. Na vse, kar ji je govoril, mu je komaj odgovarjala in tudi pila ni več. Strmela je čez Boljaka in Maro v kavarniško življenje. Vse se ji je dozdevalo nekie daleč, in tudi glasovi godbe so prihajali iz nekega sveta, ki ni verjela v njegovo resničnost. Njen obraz je zasenečil izraz ožonosti.

»Laže kakor si mislite,« je rekla prepričljivo. »Vi ste doslej iskali v ženstvih samo zabave, kakor v vsaki drug hipni nasladi, zato je naravno, da ste se približevali le lishim, ki so vam že na pogled obetale uspeh. Zato poznate samo take. Toda to je manjši del, ki ne predstavlja resničnega bistva prave ženske.«

»Potem mi pokažite tako z resničnim bistvom!« je vzklilknil.

»Ne vem, če bi imeli še potrpljenje truditi se po strmi poti do nje,« je rekla. »Kvečjemu, če bi jo zares ljubili. Z veliko, globoko ljubeznijo.«

»Torej menite, da take ljubezni sploh ne bi bil zmoežen?«

»Bojim se, da ne,« je dejala Nada.

»Če ste vi taka ženska, potem bi se resnično porudil,« je rekel z glasom, ki je vsaj lishi trenutek zvenel nezlagano.

»Prihranile si poklone!« je vzklilknila rezko. »Ne ljubim jih.«

Tishi trenutek je nenadoma postala zlovoljna. Ni si mogla odnešiti, da se je vmešala v vsjo to zadevo in se dala pvegovoriti. Čemu je šla v kino? Čemu je šla v gostilno? Čemu je prišla v kavarno? Vse je tako brezmejno nesmiselno. Kaj jo brigajo Maro, Boljak in tudi ta gospod knjigovodja Saoual? In celo bratovščino je pila z njim. Hvala Bogu, da sta ta trenutek oba pozabila na to in se spef vikala! Ne, vse to je bilo samo trenutno. Poslej ne mara imeti nobenih slikov več z nim in njegovo družbo. Naj le ima Maro, če jo hoče! Pričela je siliti domov.

»Kam se vam mudite?« je rekel Skobal.

»O, ti si ludil!« se je ujezila Maro. »Komaj se človek malo razvizi, na že sitnari!«

»Saj vas nihče ne sili, da morate z menoj,« je rekla Nada.

»Sami ne morete ob tem času domov,« je deial Skobal.

»Zakaj ne?« je vprašala.

»Ker se ne spodobi. Če ste bili v moji družbi, je tudi moja dolžnost, da vas spremim do doma.«

Nada je vstala in hotela oditi. Tako je prisilila vso družbo, da je zapustila kavarno. Maro je bila neprikrilo jezna, toda Boljak se je še dalje sukal okoli nje tako vztrajno, da se je potolažila, ga prišla pod roko in odšla po slovesu od Nade in Skobala z njim svojo pot. Nada in Dušan sfa stopala nekaj časa molče drug ob drugem. Po ulicah je ležala gosta in mrzla megla. Bile so skoraj prazne. Le kdaj pa kdaj se je prikazal iz megle ponočniak ali stražnik, stopicajoč z drobnimi koraki po cestici da bi si ogrel odvevnele nose.

»Gospodična Nada!« je sregovoril precej Skobal. »Razumeli ste me prej menda napačno, da ste se ujezili. Niskakor se nisem nameraval šaliti. Misli sem popolnoma zares. V vas sem spoznal žensko, ki jo moram spoštovati. Nemara ste povedali resnico, da sem imel doslej opravka samo s takimi, ki se love za pustolovščinami. Prav zato me resnično zanemate in ne bi hotel, da se najino prijateljstvo konča še preden se je prav začelo. Saj niste več ludi?«

»Ne,« je rekla, »na vas nisem huda. Huda sem le nase, da sem prišla v kino in šla z vašo družbo.«

»Torej vam je žal za nocojšnji večer?«

»Ni mi žal, a ne vidim v tem nikakega smisla,« je rekla prostodušno.

»Tudi ne v našim prijateljstvu?« jo je vprašal.

Dalje prihodnj

H*U*M*O*R

Vdova
»No, gospa Korenova je kaj hitro prebolela smrt svojega prvga moža.«
»Ona že, a njen drugi mož je neulohzljiv.«

Dober nasvet
Pacient: »Gospod zdravnik, spati ne morem.«
Zdravnik: »Popijte vsake pol ure kozarec vina.«
Pacient: »Ali mislite, da bom potem zaspal?«
Zdravnik: »To ne, a čas vam bo hitreje minil.«

Srečno naključje
»Torej ste vi edini, ki ste se pri potopu ladje rešili?«
»Da.«
»Le kako ste to storili?«
»Ladja mi je pred nosom odplula iz pristanišča.«

Modrost
Zdravnik sedemdesetletnemu starčku: »Ali se takoj odpoveste alkoholu, ali boste pa čez nekaj tednov popolnoma ostlepli?«
Starček: »Veste, gospod zdravnik, zdaj ko sem že vse videl in doživljal, je pač pametnejše, da dalje pijem.«

Tudi odgovor
»Ali misliš, da Janez rad pije?«
»Tega ravno ne morem reči, a že bi bil jaz steklenica vina, ne bi hotel z njim sam ostati v sobi.«

Se ne ve
Ravnatelj tajnici: »Gospodična, ali mislite, da sem idiot?«
Tajnica: »Ne vem še, saj sem šele štirinajst dni pri vas v službi.«

Tovariški nasvet
»Zob vas boli? Veste, če bi bil moj, bi si ga bil dal že davno izdreti.«
»Tudi jaz bi to storil, če bi bil zob vaš.«

Otroška
»Očka, ali te smem nekaj vprašati?«
»No?«
»Kje je veter, kadar ne piha?«

Okrepčilo
»Danes sem bila pri zdravniku. Pogledal mi je jezik in mi takoj zapisal neko okrepčilo.«
»Sveta nebesa, pa vendar ne za jezik?«

Ljubezen
Gospa Plankarjeva je vdova. Lepega dne jo vpraša radovedna soseda: »Kako to, gospa, da je vaš mož tako mlad umrl?«
»Ljubezen in pijača sta ga pobrali.«
»V koga je pa bil tako hudo zaljubljen?«
»V pijačo.«

Profesorska
»Danes sem skuhala lečo.«
»Konveksno ali konkavno?«

Doslednost
Šef novemu uslužbencu: »Nerad dosti govorim; kadar vam bom pomagal s prstom, pridite takoj k meni.«
Usluzbenec: »Tudi jaz nisem ravno zgovoren; kadar bom odkimal z glavou, me ne bo.«

Podobnost
»Davj sem srečal nekega moža, ki li je bil na las podoben.«
»Pa mu vendar nisi vrnil tishih dve sto lir, ki si mi jih dolžan?«

Priporočilo
Gospodinja: »Žal vam sobe brez priporočila ne morem oddati.«
Podnajemnik: »Priporočilo? Verjeme mi, gospa, moja prejšnja gospodinja je jokala za menoj.«
Gospodinja: »No, to se meni ne more primeriti. Najmimo boste morali vselej naprej plačati.«

Vljudno vabilo
»Draga gospa, kadar se mi tako ljubezljivo nasmehnete, si zmerom zaželim, da bi me lepega dne obiskali.«
»Gospod, kaj si vendar drznete?«
»Sem namreč zobozdravnik in bi vam rad popravil zobe.«

Duhaprisoten podnajemnik
Stanodajalka: »Sobo lahko dobite, a naprej vam povem, da damskih obiskov ne tr. im.«
Podnajemnik: »Kaj pa moške obiskovalec?«
Stanodajalka: »Ti pa lahko prihajajo.«
Podnajemnik: »No, potem bom najel sobo za svojo zaročenko.«

ŽENSKA
RADOVEDNOST
Napisal H. Breslauur

»Ančka,« je boječje dejal Milan, »ali smem upati?«
Ančka ga je zamišljeno pogledala. To se more samo med primeriti, si je mislila. Milan mi je simpatičen, v Petra sem pa skorajda zaljubljena... Ali sem pa morda v Milana zaljubljena in mi je Peter samo simpatičen? Ne vem. Zavedam se samo tega, da si nisem na jasnem, s kom bi se poročila.

»Kaj premišlujete, Ančka?« jo je vprašal Milan, ki je upravičeno pričakoval odgovora na svoje vprašanje.

»Na Petra mislite, kajne?«

»Morda!« mu je odgovorila. »A tudi na vas.«

»Peter je moj prijatelj, zato bi se vam prav gotovo ne zdelo lepo, če bi za njegovim hrbltom...«

»Vsak je samemu sebi najbližji. A ne glede na to je vaša dolžnost, da mi vse po pravici poveste.«

»Peter vas bo ranočaral, sebičen je.«

»Ali ste mi to čisto nesebično povedali?«

»Mislim, da je Peter skopuh.«

»O!« je vzklilknila A: čka. »Te slabe lastnosti še nisem opazila na njem. V moji družbi nikdar ni skoparil.«

»Verjamej. Saj veste, da vam te slabosti ne bo pokazal. A če bi ga tako dobro poznali kakor jaz, bi se kaj kmalu prepričali, da govorim resnico.«

»Ne morem vam verjeti.«

»Ko bo že prepozno, mi boste verjeli, Ančka. Kakor je zdaj pozoren, tako bo v zakonu skopuški.«

»O tem se hočem prepričati.«
»Ančka!« je prestrašeno vzklilknil Milan. »Samo zato se boste poročili z njim, da boste ugotovili, ali govorim resnico ali ne?«

»Pomirite se, prijatelj,« se je nasmehnla Ančka. »Tako zelo spef nisem radovedna.«

»Kako boste pa potem...«

»To pri pustite meni. Če bom pa ugotovila, da ste imeli prav, potem, Milan...«

»Potem...«

»...bom privolila v vašo ženitbeno ponudbo.«

*
Cez teden dni je Milan spef obiskal Ančko. Dekle ga je sprejelo z zagoninim smehljajem:

»Milan, zelo boste presenečeni.«

»Zakaj?«

»Peter me je bil prošil za roko. Izgovorila sem si nekaj dni premisleka. Predvčerašnjim sem mu odgovorila, da privolim v njegovo snubitev.«

»Ančka!« je prestrašeno vzklilknil Milan. »Poklicali ste me torej samo zato, da mi to poveste?«

»Tako je! Povedala bi vam rada, da ste imeli prav, ko ste trdili, da je Peter skopuh. Prepričala sem se o tem.«

»Tako?« Milan jo je nejeverno pogledal.

»Radi bi vedeli, kako sem to storila, kajne,« je smeje se nadaljevala Ančka, »Pismo, v katerem sem mu pisala, da sprejemam njegovo ženitbeno ponudbo, sem nalašč premalo frankirala in — pismo naša mi ga je danes prinesel nazaj. Na njem je bilo napisano: »Ne sprejme!« — Ali mi zdaj verjamate, izvedete?«

Kaj naj bere mlado dekle

Mlada dekle ste, skrbno vzgojeni, zdravi in vedri. Počutite se že skoraj odraslo in samostojno in nemalo vas jezi, da vam mati ne pusti brati vsake knjige, ki bi jo radi prebrali.

Vaša mati ima prav. Če bi jaz imela hčer in bi ta bila v vaših letih — petnajst do osemnajst let — ji prav tako ne bi dovolila, da bi brala vsako knjigo. Posebno bi jo varovala pred pogrobnimi ljubezenskimj romani, polnimi navne romanitke in solzave nežnosti. Zakaj? Ali niso ti romani napisani nalašč za mlada dekleta? Morda, toda pisani so tako, da si po njih ustvarite o življenju napačno sliko. To so romani, ki navdahnejo mlado dekle, da vprašuje v pismu, poslanem v naše uredništvo: »Vsako jutro se peljem v šolo s tramvajem hkrati z mladim, prikupnim človekom, ki kar ne odmakne očesa od mene. Ali mislite, da me ljubi in da se bo poročil z menoj?«

Kakor smo že rekli, so nekateri romani za mlada dekleta polni podobne neme ljubezni na prvi pogled, ki prestane vse preizkušnje in premaga vse ovire in se naposled konča s poroko. V življenju pa ni tako. In vsaka pametna mati ni bo pritrđala, da takšno pisanje ne more vzgojno vplivati na njenega otroka.

Če pa mlada dekleta takšnih romanov ne smejo čitati, kaj naj torej bere? V enem stavku bi odgovor takole zgostila: bere naj knjige, ki oblikujejo hkrati njihovega duha, njihov okus in njihov značaj. Brati morajo dobro napisane in dobro mišljene knjige. Brati morajo knjige, pisane pozitivno, knjige, ki kažejo življenje takšno, kakršno je, ne pa iznakaženo v zrcalu osladnosti ali surovega naturalizma.

Knjige, pisane z brutalnim realizmom, so prav tako nevarne kakor pogrošni romani. Prav kakor ti namreč kažejo življenje drugačno, kakor je v resnici in vplivajo kvarno na vaš razvoj in vašo duševnost. Pri odraslem človeku gre duševna hrana namreč

skozi sito razuma, medtem ko mlada stnik še nima dovolj izoblikovanega okusa, ima še premalo izkušenj in vpogleda v življenje, da bi vedel ločiti, kaj je življenjska resnica in kaj umetnost zaradi umetnosti same.

Brez škode, pa tudi v prijetno zabavo bere mlado dekle lahko marsikatero knjigo naših domačih klasikov, naj omenim samo Tavčarjeve zbrane spise, med njimi 'Visoško kroniko', 'Cvetje v jeseni' in pa 'Izza kongresa', knjige, ki so mi v teh letih bile med najbolj priljubljenim štivom. Tudi Jurčičevi in Kersnikovi zbrani spisi, Senoovo 'Zlatarjevo zlato' in podobni romani iz nepredaljnje preteklosti odlično izpolnjujejo svojo nalogu kot štivo za mladosinike.

Med deli tuje literature bi priporočala kot dobro in kratkočasno, pa tudi vzgojno štivo za mlado dekle knjige:

Ammers-Küll.: 'Jo; Upornice'; 'Dnevnik Marije Daškirčeve'; 'Eva Curie'; 'Gospa Curie'; 'Deeping'; 'Usodovec'; 'Dickens'; 'David Copperfield'; 'Galsworthy'; 'Saga o Forsytih'; 'Paul Keller'; 'Cvet naše vasi'; 'Jack London'; 'Dolina meseca'; 'Buckova'; 'Dobra zemlja'; 'Axel Munthe'; 'San Michele'; 'Sinclair Lewis'; 'Arrowsmith'; 'Turgenjev'; 'Lčvčevi zapiski'; 'Očetje in sinovi' in 'Cervantes'; 'Don Kihot'.

Kajpak sem našela samo nekaj tistih knjig, ki sem se jih na hitro domislila, prav gotovo je pa med priporočljivim štivom za mlado dekle marsikatero delo, ki ga nisem omenila. Vendar mislim, da je za nekaj časa vseeno izbire dovolj. Med domačimi in svetovnimi romani, ki sem jih našela, so zelo lepe ljubezenske zgodbe, čeprav se vselej srečno ne končajo, spet v drugih delih popisujejo pisatelji lepoto dela in odpovedi ('Gospa Curie', 'Arrowsmith', 'Cvet naše vasi'). Vsa ta dela niso izrazito mladinski romani, a so po visoki ravni pisanja, po svetovnem nazoru, ki ga izpovedujejo, in po iskanju resnice za mladino zelo primerna.

Saška

NAS NAGRADNI NATEČAJ

Kotiček za praktične gospodinje

Za vsak prispevek, objavljen v tej rubriki, plačamo 10 lir

Fizolice v pikantni omaki

Pol kile čez noč namočene fizolice osoli, dodaj dve veliki sesekljani čebuli, žličko paradižnikove mezdje, ščepec hude paprike, lavortje list in nekoliko jedilne sode. Vse skupaj premešaj in zalij z vodo, da je fizolice pokrita. Počasi jo duši in po polbri zalivaj z vročo vodo. Ko je fizolice napol kuhana, nastripi prežame iz kakršne koli masčobe in žlice moke, zabeli in pridani še dva sirta stroka česna s kumino, ščepec majorana in žlico kisa. Po potrebi še zalij in skuhaj do mehkega. Omaka je zelookusna, ker zboljšaš fizolico, ki je sama precej pusta in prazna.

Serviraj s poleno, makaroni, rižem ali krompirjem

A. N., Ljubljana

Jabolčni vlivanci

Zmešaj v loncu 1 liter mleka iz mlečnega nadomesika, malo soli, eno jajce ali jajčni nadomesček, malo sladkorja in dobro polovico litra presjane moke. Ko je testo gladko, ga vlij na razbeljeno masčobo, potresi z jabolki in rumeno speci. Jabolka nastripi in jih po možnosti vsaj malo osladi. Namesto enolne moke lahko uporabiš tudi koruzno.

L. B., Ljubljana

Jabolčni cmoki

Iz 1 kile olupljenega krompirja in moke zamesi krompirjevo testo. Zvaljaj ga približno za pol prsta na debelo in zreži na neprevelike kvadrate, nato jih pa napolni s temeljnim nadomem.

V ponvi zarumeni 2 do 3 žličke sladkorja, nato dodaj 5 nastripanih jabolk in duši tako dolgo, da postanejo mehka. Ohlajenim jabolkom vmešaj še nekoliko cimeta in polajaj na vsak kvadrat po eno žličko nadeva. Kvadrate zvij in izoblikuj cmoke. Kuhaj jih 10 minut v slani vodi. Kuhane zabeli z maslom in potresi poljubno s sladkorjem in cimetom. Daj jih še tople na mizo.

P. M., Ljubljana

Za vsak prispevek, objavljen v »Kotičku za praktične gospodinje«, plačamo 10 lir. Znesek dvignite lahko takoj po objavi v naši upravi. Po pošli pošiljamo šele takrat, ko se nabere več takšnih nakazil. — Prispevke naslovite na Uredništvo tednika, Kotiček za praktične gospodinje, Ljubljani, Poštni predal 253.

Varčujmo tudi v kozmetiki

Velikokrat vidimo v kopalnicah in po toaletnih mizicah zobne in druge kreme, ki so slisnjene na vse možne načine. Teda ne bi smeli delati, ne samo za to, ker ni lepo za oko, ampak v prvi vrsti za to, ker ne uporabimo vse vsebine, ki je v tubi. Če

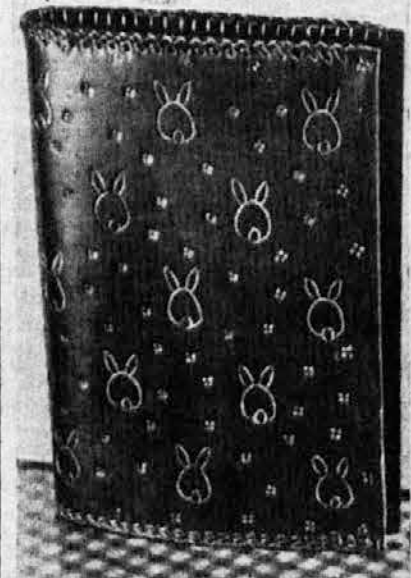
pričnemo shskati na spodnjem koncu tube in izhnemo samo toliko, kolikor potrebujemo, bomo uporabili prav vso kremo, ker je ne bo v nobenem količju nič ostalo

Tudi z vato moramo varčevati. Včasih smo se pudrali z vato, ker smo lahko vsak kosmič zavtrli. Danes pa moramo spet seči po stari pudrovki, ki ni ravno tako hiuicmca kakor vata. Če je pudrovka iz barsuna ali pliša, jo operemo v mlinci in posušimo. Pudrovko iz labodjega perja očistimo v riževi moki ali magneziju. Pomočimo jo v moko, narahlo prenetemo in po čistem papirju toliko časa iztepamo, da ostane moka ali magnezija popolnoma bela.

Po topli kopeli zelo dobro učinkuje, če vse telo zmasiramo z oliem za masažo Ker je olje zelo draženo in ga le težko dobimo, moramo z njim pravilno ravnati in zelo varčevati. Najprej v ollu namakamo 10 minut prste in nohte, da dobijo dovolj potrebne hrane. Potem zmasiramo vse telo, vendar samo toliko, da nam ostane še malo olia. S tem oliem zmasiramo s staro zobno ščetko stopala in nohte na noqah.

Porabni nasveti

Pecilni prašek, ki ga dodejamo razredimo v mlecnim jedem, povzroča da testo na asle. Ker prične prašek takoj delovati, moramo pecivo hitro dati v pečico, da lepo narasle.



Zelo primerno darilo je ovitek za knjigo, kakršnega vidimo na zgornji sliki. Naredimo ga iz ostankov usnja ali pa iz platna in ga izvezemo v poljubnem vzorcu



(Ti trije modeli so risani izrečno za »Družinski tednik« in niso bili še objavljeni.)
 Iz starih oblek lahko naredimo tri delovne obleke, kakršne vidimo na naši sliki. Prva je kombinacija temnosive barve s precej živim kockastim vzorcem. Obleko zapenjamo z zadaj. Zelo lepa je kombinacija druge obleke iz črtastega blaga in peščenorumene barve. Zanimivi so rokavi in krilo. Tretja obleka je temnodobra in kombinirana z golobjesivim blagom. Zaprta je visoko ob vratu in ima preprosto krilo

Ostanke od sveč uporabimo za čiščenje kvarč. Če pa ostanke zavijemo v plateno krpo in zdrgnemo z njimi hrpavi likalnik, postane lepo gladok.

Svilo likamo zmerom napol vlažno in narobe. Z neprevročim likalnikom ne smemo likati naravnost po svili, ampak jo moramo položiti med dve čisti krpi.

Straniščno školjko zelo lepo umijemo s časopisnim papirjem ali stariimi cunjami in z vročo vodo, ki ji dodamo nekoliko sode. Skoljko zdrgnemo tudi s peskom, nazadnje pa splaknemo s čisto vodo.

Notranji usnjen rob pri moškem klobuku se zelo hitro umaže. Očistimo ga najlepše z mešanico, ki jo naredimo iz desetih delov vode in enega dela salmijakovega cveta.

Prevelik zamašek zmanjšamo, če ga zdrgnemo s steklenim papirjem ali ga pa na spodnji strani v sredi nekoliko izrežemo.

Zarijavet vijak hitro odvijemo, če ga najprej pokapamo s petrolcem, nekoliko segretijo z vročim predmetom in ga šele potem z izvijačem odvijemo.

Kadar kuhamo zelje, ohrovt itd. v kuhinji neprijetno diši. Če pokritje posodo najprej s platneno krpo, nato s papirjo, in potem še s pokrovčkom, preprečimo razširjanje neprijetnih vonjav.

Kadar nas boli zob, je najboljša, da gremo k zobozdravniku. Če nas pa boli zob ob času, ko ne moremo k nemu, si pomagamo tako, da izplakujemo usta s kamiličnim čajem. Zvečer, preden ležemo, vzamemo piramidon ali kakšen drug pripomoček za lajšanje bolečin

Red je pol življenja!

Nered nas velikokrat tako zijezi, da delamo krivico naši »boljši polovici«. Namesto da bi se jezili, bi bilo boljše, če bi poskrbeli, da bi bilo res vse v redu in vsaka stvar na svojem mestu.

Bodimo odkritosrečni in priznajmo, da ni prav lahko iz nereda kar na enkrat pričaraj popoln red. Če pogledamo po policah, omaricah in nočnih omaricah, vidimo cele kope knjig, časopisov, volnenih ostanokov, klobučice vrvi in vse polno druge šare, ki nam je nepotrebna, a kljub temu v napolje. Vi kot gospodinja imate nalogo vse te stvari pospraviti, in sicer tako, da imate vse takoj pri roki, kadar kakšno stvar potrebujete. To se pravi, da moramo pravilno razpostaviti posamezne stvari, v prvi vrsti pa se moramo ravnati po načelu, ki pravi: vsaka stvar na svoje mesto!

Ali ste že kdaj premislili, da bi knjige lahko shranili na police pod oknom? Če imate centralno kurjavo, pa med obema pečicama? Ali niso tu boljše shranjene kakor na pisalni mizi ali nočni omari? Poleg tega pa zamašijo neprijetne luknje pod okni in takšne police tudi ne zahtevajo vsega premoženja.

S skromnimi sredstvi lahko sami naredimo polrebne predmete, ki nam pomagajo vzdrževati red. Tudi marsikateri mizar nam bo za majhen denar naredil, kar si želimo. Poleg tega lahko uporabimo marsikaj, kar bi v drugačnem primeru zavržli.

Na primer iz starih božičnih in novoletnih razaladnič lahko pozivimo sicer prazno in pušo špansko steno. Razaladniče nalepimo na steno, ki jo najprej preoblečemo. Barva mora ustrezati barvi, v kateri je pobeljena soba. Med razaladniče lahko nalepimo tudi fotografije, tako na primer kakšnega smučarja, ribiča, jahalca in podobno. Za takšno steno imajo veliko razumevanja otroci, ki imajo radi razne fotografije.

Telefon je prava nesreča za hišo, če ne pomislimo na vse ugodnosti in koristi, ki nam jih daje. Najboljše bi bilo, če bi ga lahko nosili s seboj po stanovanju. In kadar najbolj namo potrebuemo papir in svinčnik, zanesljivo ni ničesar pri roki. Da se ne bomo več jezili, si bomo dali pri mizarju narediti mizico iz štirih desk. Zgornja deska mora biti toliko velika, da je dovolj proslora za telefonski aparat, svinčnik in papir. Stranske deske pobaviramo in če smo dovolj slikarja, naredimo na vsako stran po en soplek cvetlič in lepih pisanih barvah. Obe stranski deski zvemo z črtijo in jo uporabimo za police, kamor položimo telefonski imenik, koledar in podobno. Mizico pritrđimo na štiri koleša, da jo lahko prevazamo po sobi. Seveda moramo telefonsko žico temu primerno podaljšati.

Vso mizico lahko tudi preoblečemo s papirjem, enobarvnim ali pisanim. Se boljše je pa, če preoblečemo vsaj vrhno police s povozčenim platnom, ki ga lahko obrišemo tudi z vlažno krpo in odstranimo vso umazanijo.

Ali imate primeren prostor za kladivo, klečce in drugo orodje? Tudi za orodje si lahko naredite primerno omarico na kolescih. Pokrov omarice pritrđimo tako, da nam odprt služi za skromno pisalno mizico. Na njej lahko popravljamo razne predmete, zavijamo zavitke in tudi pisemo. V pokrovu samem pa imamo shranjeno lepilo, vrvi, škarje, svinčnik in papir. Pokrov mora biti sestavljen tako, kakor so pokrovi pri šivalnih strojih z robom navzgor. Na vrhu pritrđimo palico, za katero vozimo omarico sem in tja. V spodnjem delu si naredimo police, na katerih imamo postavljeno skrinjico z orodjem, stare časopise, ovojni papir in vse, kar moramo skriti pred tujimi očmi. Seveda nas ne sme biti sram, če pride kakšen gost in bi rad videl, kako je omarica v notranjosti zarajena. Zato mora tudi v njej vladati popoln red, da ne bomo nikdar v zadregi.

Dihajte pravilno!

Prav najnoveše, »naimodernejše« resnice so poznali že tudi v davnih stoletjih. Tako je s presno hrano z modernu znanostjo o čudodelnosti raznih zdravilnih zelišč in prav tako je z umetnostjo pravilnega dihanja. Za stari Egipčani so vedeli, da je pravilno dihanje za zdrave in lepoto velike važnosti. Tri stoletja pred Kristusom rojstvom je bila umetnost dihanja v egiptovski kulturi visoko razvita. Prav tako priznavajo kilaiski in indijski zdravnikj pravilnemu dihanju veliko zdravilno moč. In Voltaire je nekoč dejal: »S pravilnim globokim dihanjem se odkrižamo že precejšnega dela bolezni.« Danes počasi spoznavamo upravičenost in resničnost te stare modrosti.

»Zdravi dojenej pravilno dihaajo, cpravi neka strokovnjakinja za pravilno dihanje, ki je hkrati učiteljica za dihanje in fonetiko. »Zal pa z vslopom v šolo, kjer mora otrok dolgo ure sedeti, tudi ta naravna funkcija preneha ali se pokvari. Pri tem posebno trpi telesna konstitucija, saj je telesna odpornost pri človeku ki ne diha pravilno, vse manjša kakor pri onem, ki zdravo, globoko diha. Temeljni vzrok za slabo dihanje so: slaba drža, nepazljivost pri dihanju, pa tudi napačno pojmovanje pravilnega dihanja.«

Kakšne so torej posledice slabega dihanja? Predvsem naj omenimo zasoplost. Če hočemo skočiti na tramvaj, če stečemo nekaj korakov, da bi ujeli avtobus, če hitimo po stopnicah, ali se vzpenjamo v strm hrib, opazimo, kako se hitro zasopemo. Pogosto nam celo sree prične hitreje in močnejše utripati kar je še posebno otipljiv dokaz, da naše dihanje ni v redu.

Goethe piše v svojem poslednjem pismu filozofu Humboldtju: »Stari učejakj pravijo, da živali notranji organi uče, kako naj žive. Pristavljam, da je pri človeku isto, samo da ima človek prednost, da lahko sam svoje organe spet pouči, če odpovedo.«

Ta stavek je res klasičen. Zasoplost nas res pouči, da smo premalo dihali. Delovanje srca, krvni obtok, presnavljanje in živčni sistem so v tesni zvezi z dihanjem in so zelo odvisni od njegove kakovosti. Dihanje je med naravnimi dejavnostmi telesa, zato bi človek mislil, da dihamo brez težav, brez misli, skratka avtomatski. Tako dihaajo živali. Kakdo lepo diha stopajoči konji! Mi ljudje smo pa žal to naravno umetnost že nekoliko pozabili.

Ovisni smo od vseh mogočih drugih čimteljev, od poklica, prenačezanja pri delu, krčevitosti, da kaj lahko in hitro zaidemo s poti, ki jo je pri dihanju narava določila za edino pravilno. Narava se pa nikoli ne da posiljevati. Prej ali slei se maščuje in po navadi človeka kaznuje prav tam, kjer je bil grešil. Tako je narava bridko maščevala svoje pravice, ki so jih ji bili vzeli pretnesi stezniki prejšnjega stoletja, ko je bil osi! stas največja želja sleherne police in ko je ta nesmiselna moda silila ženske da so uklepale telo v nenaravne spoone. Ni slučajno bilo prejšnje stoletje stoletje slabokrvnih in jetičnih deklet...

»Brez pravilnega dihanja tudi ni lepega, polnega glasu.« nas dalje poučuje učiteljica dihanja. »Pogosto že iz človekovega glasu lahko sklepamo na kakovost njegovih telesnih funkcij. Če slišimo po telefonu prijeten, zvočen glas, si nehoti napišemo v mislih prikopno sliko govoreče osebe čeprav je ne vidimo. In ta čut nas nikoli ne vara. Tako imajo dobri poklicni pevci zaradi pravilnega dihanja železne živece, dober krvni obtok in pravilno presnavljanje, da lahko vzdrže težko telesno in duševno delo v slabem, brezsončnem odrskem ozračju.

Podlaga za polno glasovno moč je torej nedvomno polno dihalna moč. Če ima pevec dobro razvite dihalne organe in pravilno diha, doseže s šolanjem in s prav malo truda tudi polno glasovno moč. Vendar ni potrebno, da se ustaviemo samo pri pevcih. Mnogo je tudi drugih poklicev, kjer potrebujemo zvočen, prijeten glas, če naj imamo uspeh. Docenti, pridigarji, odvjetniki, častniki, učitelji, trgovci, prodalke — vsi so v precejšnji meri odvisni od prijetnosti svojega glasu. Zelo zanimiva je tudi ugotovitev, da je dihanje sicer odvisno od podzavednega, torej vegetativnega živčevja, da ga na lahko uravnavamo tudi z zavestnim živčevjem. Torej je dihanje v našem organizmu listi most, ki veže podzavest z zavestjo.

To velja v življenju predvsem za tiste trenutke, ko zaradi zunanjih okoliščin, bodisi zaradi duševnih efektov, strahu ali veselia nenadno izgubimo glas in pričnemo nehoti jecljati. Če tedaj zavestno skušamo pravilno dihati, smo kmalu kos lei zadregi; tako nam postane dihanje nekakšna opera v življenjskih preizkušnjah. Z zavestnim pravilnim dihanjem dosežemo tudi lepe uspehe pri marsikaterih boleznih dihalnih organov, živčevja in ožilja, kakor na primer pri astmi in pri zvišanem krvnem pritisku.

»O, koliko si mora človek zapomniti o pravilnem dihanju!« je vzdihnila ena izmed učenk.

Učiteljica se je nasmehnla. »Vzdihljal je izvrsten izdih!« je izjavila. »Zdi se, da je narava ustvarila vzdihljaj, da z njim človeka očisti, ali vsaj osvžeti. Zelo zdravo je pa tudi, če so olize kdaj pa kdaj od sra in do solz nasmeje. Pri tem namreč pride dihanje do vseh svojih pravic in vpliva hkrati na nas res zdravilno in osvžetno. Morda je prav zato budimpeštanska medicinska fakulteta podelila slavnemu švicarskemu kemiku Grocku častni doktorat!«